

З В І Т

**начальника Черкаської обласної військової
адміністрації Ігоря Табурця**

**про виконання програм економічного
і соціального розвитку Черкаської області**

та делегованих обласною радою

повноважень

у 2023 році

Шановний голово обласної ради!

Шановні депутати!

Перед Вами звіт про роботу Черкаської обласної військової адміністрації за 2023 рік.

Він був важким і виснажливим. Це – рік випробувань, втрат, болю. Водночас 2023 – рік утвердження нашої стійкості, мужності та незламності. Завдяки нашим Захисникам і Захисницям ми вистояли і продовжуємо боротьбу. Слава їм!

Зважаючи на підступність ворога, ми концентрувались передовсім на питаннях цивільного захисту населення, фізичного захисту об'єктів критичної інфраструктури, утворення та комплектування мобільних вогневих груп для захисту нашого неба, реабілітації наших Захисників і Захисниць.

На сьогодні стабільно функціонують ключові галузі Черкащини, а також здійснюється допомога Силам безпеки й оборони країни. Усі органи влади, сектор безпеки й оборони нашої Черкащини діють злагоджено та результативно – і це наш спільний вклад у Перемогу!

Я вдячний кожному за те, що ми йдемо цим шляхом разом! Завдяки об'єднанню зусиль на всіх рівнях маємо загалом результативні підсумки року для Черкащини.

Тож тримаємо стрій і працюємо далі.

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Виконання Стратегії розвитку Черкаської області
на період 2021-2027 роки

Стратегія розвитку Черкаської області на період 2021-2027 роки (далі – Стратегія розвитку області) затверджена рішенням обласної ради від 11.09.2020 № 38-9/VII. План реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021-2023 роки (далі – План реалізації) затверджений рішенням обласної ради від 19.02.2021 № 5-17/VIII (зі змінами).

У рамках пріоритетних напрямів та завдань розвитку регіону, визначених Стратегією розвитку області та Планом реалізації, протягом 2023 року впроваджувалась низка проєктів, зокрема:

- розпочав роботу ЦНАП при Стеблівській селищній територіальній громаді (далі – ТГ) (в області створено та функціонує 66 ЦНАП);
- придбання автомобілів швидкої медичної допомоги (в 2023 році отримано 18 одиниць автомобілів швидкої допомоги з різних джерел, зокрема, від Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ України), за кошти Національної служби здоров'я України, фонду United 24);
- введено в експлуатацію кисневі станції в 3 закладах охорони здоров'я: КНП „Перша Черкаська міська лікарня“, КНП „Уманська центральна районна лікарня“, КНП „Звенигородська багатoproфільна лікарня інтенсивного лікування“ Звенигородської міської ради Звенигородського району Черкаської області;

- створений територіальний сервісний центр МВС нового європейського зразка у м. Корсунь-Шевченківський (у 2023 році проведено завершальні роботи);

- організація та проведення економічних форумів (у 2023 році відбувся Міжнародний економічний форум-2023, що об'єднав представників відомих українських та іноземних компаній, міжнародних організацій і фондів, керівників малих і середніх підприємств, потенційних інвесторів і партнерів) та інші.

Звіти про виконання проєктних ідей, включених до Плану реалізації, щокварталу розміщуються на офіційному вебсайті Черкаської обласної державної (військової) адміністрації (далі – обласна адміністрація)

в рубриці „Діяльність ОДА“ – „Економіка“ – „Стратегія розвитку Черкаської області“ – „Звіти про реалізацію Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021-2027 роки“, а також на сайті „Стратегія розвитку Черкаської області 2021-2027“ у рубриці „Стратегія“ – „Звітування“.

19.12.2023 Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України (далі – Мінінфраструктури) представлено проєкт оновленої Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (далі – Державна стратегія), що розроблений з урахуванням наслідків військових дій в Україні та їх впливу на ТГ та регіони, необхідності підвищення безпеки та стійкості до зовнішніх чинників, а також набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС.

Після затвердження Державної стратегії постановою Кабінету Міністрів України (далі – КМУ), обласна адміністрація вноситиме

зміни до Стратегії розвитку області та розробить План реалізації Стратегії

на 2024-2027 роки, з урахуванням цілей та завдань Державної стратегії.

Залучення інвестицій

Протягом 2023 року проведено 9 зустрічей з іноземними інвесторами та представниками міжнародних компаній.

10.11.2023 проведено Черкаський міжнародний економічний

форум – 2023 (далі – форум), участь в якому взяли 180 представників вітчизняних та іноземних компаній, керівників підприємств, потенційні інвестори та експерти. Під час трьох панельних дискусій спікери оговорювали питання щодо нових викликів для бізнесу, проблем переробки й експорту, а також про збереження людського капіталу.

У рамках Форуму підписано меморандум про співпрацю між обласною адміністрацією та EFI Group щодо сприяння розвитку промислового комплексу регіону (далі – меморандум). Відповідно до меморандуму,

в 2024 році в області планується будівництво підприємства з переробки побічних продуктів тваринництва на високопротеїнові кормові добавки і тваринні жири.

Протягом 2023 року підприємствами та організаціями Черкаської області реалізувалося 49 інвестиційних проєктів (реалізація 12 проєктів призупинена на невизначений час, переважна більшість – до скасування воєнного стану).

На інвестиційному порталі Черкаської області (www.investincherkasyregion.gov.ua) розміщена інформація щодо

наявних в області інвестиційних пропозицій: 74 об'єкти типу greenfields,

79 об'єктів типу brownfields, 2 проєктні пропозиції, 64 об'єкти комунальної і державної власності, що можуть бути запропоновані для реалізації проєктів на засадах державно-приватного партнерства.

Розвиток територіальних громад

Станом на 01.01.2024 в 44 ТГ затверджено стратегії розвитку (Звенигородський район – 12, Золотоніський район – 8, Уманський район – 7, Черкаський район – 17).

Укладено 47 договорів співробітництва між ТГ (Черкаський район – 23, Звенигородський район – 8, Золотоніський район – 9, Уманський район – 5, також укладений 1 договір між 23 ТГ Черкаської області та 1 договір між Кам'янською міською (Черкаський район) та Буцькою селищною ТГ (Уманський район) щодо співробітництва у сфері туризму).

Протягом 2023 року громади активно долучились до ініціативи „Сади Перемоги“, що реалізується Мінінфраструктури, Міністерством аграрної політики та продовольства України (далі – Мінагрополітики) спільно

з проєктом „Супровід урядових реформ в Україні“ (SURGe), що впроваджується Alinea International за фінансової підтримки Уряду Канади. Протягом 2023 року Черкаська область утримувала лідерські позиції по затвердженню програм самозабезпечення продуктами харчування – 29 (Звенигородський район – 9, Золотоніський район – 3, Уманський район – 5, Черкаський район – 12).

У пілотному проєкті „Сади перемоги“ від Черкаської області беруть участь 3 ТГ: Зорівська сільська (Золотоніський район), Буцька селищна (Уманський район) та Чигиринська міська (Черкаський район).

Наприкінці 2022 року відбувся грантовий конкурс „Сади для Перемоги“, що впроваджувався проєктом SURGe та Благодійною організацією „БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД „МХП – ГРОМАДИ“ в партнерстві з Мінагрополітики з метою підвищення продовольчої безпеки ТГ, розвитку вирощування, переробки, зберігання сільськогосподарської продукції та зростання зайнятості населення; 3 ТГ області стали переможцями та придбали (2023 рік):

- Чигиринська міська ТГ – міні-трактор;
- Білозірська сільська ТГ – сівалку точного висіву, причіп до міні-трактора, міжрядний культиватор-їжак (для зрихлювання землі);
- Бобринська сільська ТГ – борону (для обробки ґрунтів) та сівалку.

Із серпня 2023 року розпочато випуск Дайджесту „Децентралізація. Черкащина“. Протягом 2023 року випущено 5 дайджестів.

05.10.2023 за участі керівництва Офісу Президента України, представників центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування відбулось обласне засідання членів Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України, під час якого розглянуто такі питання:

1. Безпека громад: розвиток мережі захисних споруд.
2. Реабілітація: нарощування спроможностей громад.

3. Підготовка підприємств житлово-комунального господарства, паливно-енергетичного комплексу та соціальної сфери до осінньо-зимового періоду 2023 – 2024 року.

Відновлення об'єктів пошкодженої інфраструктури

З метою фіксації збитків, завданих внаслідок російської агресії, та залучення джерел фінансування, для відновлення пошкодженої інфраструктури, Мінінфраструктури спільно з Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури України запущено в пілотному режимі Цифрову екосистему управління відновленням – DREAM,

що буде інтегрувати, в т. ч. Реєстр пошкодженого і знищеного майна (далі – РПЗМ). Наразі ведеться робота щодо внесення до РПЗМ інформації щодо пошкоджених об'єктів.

Відбудова пошкоджених об'єктів здійснюється за підтримки міжнародних партнерів, фондів та організацій, а також у рамках державних програм.

Мінінфраструктури протягом 2022–2023 років здійснено відбір проєктів для фінансування:

- за рахунок коштів Фонду ліквідації наслідків збройної агресії: проєкт з відновлення багатоквартирного житлового будинку м. Умань загальною вартістю 71,8 млн грн;

- у рамках Програми з відновлення України: 3 пошкоджені об'єкти на території Паланської сільської ТГ, а саме: реконструкція Паланського ліцею Паланської сільської ради Уманського району Черкаської області вартістю 152,5 млн грн, капітальний ремонт Паланського закладу дошкільної освіти „Дитячий садок „Яблунька“

Паланської сільської ради Уманського району Черкаської області вартістю 17,0 млн грн та Городецької ЗОШ I-III ступенів вартістю 14,0 млн грн.

Залучення міжнародної допомоги

З метою інформування про актуальні конкурси та грантові можливості щомісячно випускається бюлетень „Конкурси. Гранти“, що поширюється через мережу інтернет та додатково розсилається на всі районні державні (військові) адміністрації (далі – районна адміністрація), районні ради та ТГ, а також публікується на офіційному вебсайті обласної адміністрації та на сторінці Департаменту регіонального розвитку обласної адміністрації в соціальній мережі Фейсбук.

У 2023 році підготовлено та поширено 12 бюлетенів „Конкурси. Гранти“: <https://bit.ly/47Na9GE>.

20.01.2023 проведено онлайн-навчання на тему: „Як подати заявку на програму „Кусаноне“ для 100 фахівців ТГ і районних адміністрацій,

а також представників закладів охорони здоров'я та освітніх закладів області.

У 2023 році фахівцями Департаменту регіонального розвитку обласної адміністрації надано 29 консультацій представникам ТГ, районних адміністрації щодо заповнення грантових заявок, підготовки пакета документів для подання на конкурси, проекти, гранти.

Обласна адміністрація є бенефіціаром та реципієнтом проекту „Супровід урядових реформ в Україні“ (SURGe).

За результатами зустрічей з представниками міжнародних організацій та фондів Черкаській області надавалася гуманітарна допомога для ВПО, вразливих та незахищених верств населення, на облаштування житла для ВПО, пунктів незламності (бойлери, масляні обігрівачі, генератори, набори першої медичної допомоги, ємності та каністри для води та інше).

Також, у 2023 році Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) надав 4 блочно-модульні котельні теплопродуктивністю 100 кВт та 50 кВт та 4 генератори потужністю 5 кВт, 7 кВт та 10 кВт, що передані

Комунальній установі „Інклюзивно-ресурсний центр“ Городищенської міської ради Черкаської області та Городищенському закладу дошкільної освіти (ясла-садок) № 2 „Зірочка“ Городищенської міської ради Черкаської області, Шелепуському ліцею Мошнівської сільської ради Черкаського району Черкаської області.

Сприяння розвитку малого та середнього підприємництва

З метою створення умов для започаткування та розвитку мікро-, малого і середнього підприємництва в області розроблено та затверджено Програму розвитку малого та середнього підприємництва Черкаської області на 2021-2025 роки (рішення обласної ради

від 24.12.2020 № 4-4/VIII). У 2023 році на реалізацію заходів Програми

з обласного бюджету передбачено кошти розміром 1,488 млн грн для фінансової підтримки Установи „Черкаська агенція регіонального розвитку“.

З метою оперативного інформування підприємців про можливості державної підтримки (гранти, конкурси), бізнес-події та зміни і нововведення в законодавстві на постійній основі здійснюється наповнення соціальних мереж: у телеграм-каналі „Doing Business Now“ підготовлено та розміщено 186 публікацій, на сторінці Фейсбук „Платформа для бізнесу в Черкаській області“ підготовлено та розміщено 422 публікації. Також здійснено 12 випусків щомісячного „Дайджест підприємця“ та 5 випусків „Бюлетеня грантів з можливостями для підприємців“.

У рамках заходів Програми організовано та проведено 11 зустрічей, зокрема: 4 онлайн семінари-консультації в рамках програми „єРобота: Грант для ветеранів та членів їх сімей“; 2 навчальні онлайн-семінари для фахівців економічних служб зайнятості щодо впровадження інструментів підтримки бізнесу в ТГ області (один з яких відбувся за участі представників Міністерства економіки України (далі – Мінекономіки),

1 семінар для представників бізнесу щодо грантових та компенсаційних програм підтримки та розвитку підприємництва; 4 засідання Регіональної ради підприємців в Черкаській області (з них 3 засідання Секретаріату). Участь у заходах взяло 239 осіб.

У рамках Державної програми „Доступні кредити 5-7-9%“ (з 01.02.2020 по 18.12.2023) видано 3 348 кредитів на загальну суму 11,105 млрд грн, з них: із початку повномасштабної війни – 7,517 млрд грн; у 2023 році – 4,002 млрд грн.

У рамках державної програми „єРобота: Своя справа“ (з 01.07.2022 по 28.12.2023) в області подано 974 заявки, з них, за результатами усіх етапів розгляду заявок, 204 рішення прийнято Державним

центром зайнятості щодо надання мікрогрантів по Черкаській області. Профінансовано (з 01.07.2022 по 31.01.2024) 197 мікрогрантів на суму 45,89 млн грн, з них: у 2022 році – 66 мікрогрантів на суму 15,3 млн грн;
у 2023 році – 131 мікрогрант на суму 0,599 млн грн.

Створено 220 робочих місць, з них фізичними особами-підприємцями працевлаштовано 191 особу, юридичними особами –
29 осіб.

Завдяки програмі мікрогрантів у Черкаській області організовано бізнеси за такими напрямками діяльності: переробна промисловість; тимчасове розміщування й організація харчування; оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів; охорона здоров'я та надання соціальних послуг; мистецтво, спорт, розваги та відпочинок; професійна, наукова, освітня та технічна діяльність та ін.

З 10.04.2023 розпочався прийом заявок у рамках Програми „Робота: Грант для ветеранів та членів їх сімей“.

За 2023 рік у Черкаській області подано 18 заявок, з них, за результатами усіх етапів розгляду заявок, 6 рішень прийнято Державним центром зайнятості. Профінансовано 3 гранти на суму 988 тис. грн:

- 1 грант отримає ветеран для купівлі обладнання та матеріалів для виготовлення будівельних блоків на суму 249 тис. грн (м. Умань);
- 1 грант отримає дружина ветерана для купівлі вантажного автомобіля на суму 500 тис. грн (м. Черкаси);

- 1 грант на суму 249,144 тис. грн у процесі реалізації.

Крім того, в області реалізується державна програма щодо компенсації витрат роботодавцям на оплату праці працевлаштованих внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО).

З початку дії цієї програми (з березня 2022 року по 28.12.2023) Черкаським обласним центром зайнятості роботодавцям області схвалено 766 заявок, за якими вже працевлаштовано – 1 223 ВПО та компенсовано заробітної плати роботодавцям за працевлаштування ВПО – 15,0 млн грн.

Також, у 2023 році в області реалізовувалися такі Програми державної фінансової підтримки:

„Свій сад“: 1 проєкт висадки саду з лохини площею 25 га на суму 10 млн грн;

„Своя теплиця“: 1 проєкт модульної теплиці площею 0,6 га на суму 2 млн грн;

„Грант на створення та розвиток переробних підприємств“:

16 переробних підприємств отримали грант на суму – 46,826 млн грн.

Завдяки грантовій програмі в Черкаській області розвивають свій бізнес підприємства за такими напрямками діяльності: харчова, швейна, металообробна промисловість, лісове господарство та інші (ПП „Влада-7“, ТОВ „Інтеркарготрак“, ТОВ „Органік Фармінг Продукт“, ТОВ „Форест Транс Сервіс“, ТОВ „Араміс“ та ін.);

Компенсація роботодавцям за облаштування робочих місць для осіб з інвалідністю I та II груп: 1 роботодавець за 1 особу II групи інвалідності на суму 67 тис. грн.

У податкових органах Черкаської області в 2023 році обліковувалось 7 902 юридичні особи малого бізнесу та 57 067 фізичних осіб-підприємців, що на 3 606 фізичних осіб-підприємців більше, ніж в 2022 році.

У 2023 році до зведеного бюджету представниками малого бізнесу сплачено 3 858,1 млн грн та 1 386,9 млн грн відповідно. Питома вага загальних внесків становить 21,8 %.

Кількість підприємців в області зростає, проте для більш успішної їх роботи необхідним є здійснення промоції державних програм, що стимулюватимуть відкривати бізнес та створювати нові робочі місця.

Розвиток туризму

Рішенням обласної ради від 19.02.2021 № 5-18/VIII затверджено Програму розвитку туризму в Черкаській області на 2021 – 2025 роки.

У 2023 році кошти з обласного бюджету на реалізацію заходів Програми не виділялися.

Упродовж 2023 року здійснювалися заходи щодо популяризації туристичних локацій, подій та маршрутів через соціальні мережі фейсбук „Черкащина туристична“ та інстаграм „tourismincherkasyregion“. Усього підготовлено та розміщено 256 інформаційних публікацій.

Протягом липня – вересня 2023 року реалізовано проєкт „Вікенд на Черкащині“ щодо популяризації туристичних локацій, туристичних

маршрутів і місць культурного відпочинку на Черкащині, в рамках якого розміщено 12 інформаційних листівок із доступом для скачування на вебсайті обласної адміністрації.

У рамках виконання заходів зазначеної Програми зареєстровано торговельну марку „Черкащина – місце сили“ (свідоцтво від 30.08.2023 № 336806).

Протягом 2023 року організовано та взято участь у таких заходах:

09.06.2023 – в туристично-економічному форумі „Туризм в Україні: вимоги сьогодення“ в м. Умань;

27.09.2023 проведено круглий стіл у рамках заходів до Дня туризму за участі представника Державного агентства з розвитку туризму України та туристичного бізнесу, під час якого розглянуто низку важливих питань щодо розвитку туризму в регіоні;

03.11.2023 – представники обласної адміністрації взяли участь у Туристично-економічному форумі „Туристичні жнива Українського Поділля 2023“ в м. Тульчин.

Надання адміністративних послуг

У 2023 році розпочав роботу ЦНАП у Стеблівській селищній ТГ.

З 01.01.2024 Виноградська сільська ТГ повідомила про початок роботи ЦНАП.

В області при всіх 66 ТГ створено та функціонує 193 точки доступу до адміністративних послуг, з яких 66 ЦНАП, 122 віддалених робочих місць адміністраторів ЦНАП (далі – ВРМ) та 5 територіальних підрозділів ЦНАП (далі – ТП).

Через мережу ЦНАП у 2023 році надано більше 650 тис. адміністративних послуг, що на 100 тис. більше, ніж у 2022 році.

З метою покращення якості надання адміністративних послуг для працівників ЦНАП і представників органів місцевого самоврядування у 2023 році організовано та проведено 6 онлайн-вебінарів.

Через ЦНАП області надаються адміністративні послуги у сфері земельних відносин, реєстрації нерухомості та бізнесу, соціальні послуги.

Також:

- 60 ЦНАП мають доступ до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва;
- 48 ЦНАП мають доступ до Державного земельного кадастру;
- 7 ЦНАП Черкаської, Уманської, Смілянської, Ватутінської міських, Білозірської, Балаклеївської, Ротмістрівської сільських ТГ мають паспортне обладнання та надають паспортні послуги;
- 2 ЦНАП Ватутінської та Смілянської міських ТГ мають обладнання для видачі транспортних послуг та посвідчення водія;
- 60 ЦНАП області підключено до Порталу Дія з метою надання послуги «Малюшко»;
- 31 ЦНАП надають послуги з державної реєстрації актів цивільного стану;
- 65 ЦНАП, 122 ВРМ та 5 ТП приймають копії цифрових документів;

- 66 ТГ підключено до Єдиний державний реєстру територіальних громад Державної міграційної служби України.

Зовнішньоекономічна діяльність

У 2023 році сальдо зовнішньоторговельного обороту є позитивним і становить 562,2 млн дол. США. Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 131 країни світу.

У 2023 році експорт товарів з Черкаської області становив 1 221,2 млн дол. США, що на 5,6 % менше, ніж у 2022 році. Зменшення обсягів експорту відбулося за рахунок скорочення поставок: жирів та олії тваринного або рослинного походження (на 48,7 %); деревини і виробів з деревини (на 27,6 %); продуктів рослинного походження (на 24,7 %).

Обсяги імпорту товарів становили 659,0 млн дол. США, що на 8,6 % більше, ніж у 2022 році. Збільшення імпортних поставок зафіксовано за такими товарними групами: засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби (на 77,5 %), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них (на 48,3 %), текстильні матеріали та текстильні вироби (на 16,1 %).

Обласною адміністрацією здійснюється інформаційна підтримка вітчизняних виробників у виході на зовнішні ринки, зокрема:

- з метою інформування експортоорієнтованих виробників області про актуальні новини, бізнес-заходи, комерційні пропозиції іноземних партнерів та корисні посилання у сфері експорту випускається „#Дайджест Експортера“. Дайджест розсилається на понад

300 експортоорієнтованих підприємств області, бізнес-асоціації та об'єднання;

- щоб допомагати в пошуку партнерів місцевим експортерам Департамент регіонального розвитку обласної адміністрації з 2018 року випускає каталог експортоорієнтованих підприємств Черкаської області „Buy from Cherkasy region“. Каталог доступний англійською та українською мовами. Щороку каталог поширюється серед 272 міжнародних установ, організацій, компаній та торговельних мереж. У каталозі представлено 81 компанію;

- 10.08.2023 в партнерстві з Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) проведено презентацію грантових можливостей у рамках програми USAID „Конкурентоспроможна економіка України“ для малого та середнього бізнесу на Черкащині;

- 10.11.2023 в рамках Черкаського міжнародного економічного форуму-2023 проведено панельну дискусію „Економіка України в умовах війни: проблеми переробки та експорту“;

- з метою промоції товаровиробників Черкаської області на вебпорталі www.investincherkasyregion.gov.ua створено розділ „Експортна вітрина“, що містить інформацію про регіональних виробників;

- для швидкого інформування експортоорієнтованих підприємств про новини, вебінари, торговельні місії, виставки, а також нові гайди та аналітичні матеріали створена сторінка Invest in Cherkasy region в соціальній мережі Фейсбук. На сторінці щоденно публікуються актуальні дописи в сфері експорту;

- систематично здійснюється інформування підприємств області про актуальні зміни в законодавстві України шляхом розсилки електронною поштою.

Міжнародна діяльність

У 2023 році область мала 5 угод про міжрегіональне співробітництво з суб'єктами іноземних країн, 5 протоколів про наміри та 1 меморандум про співпрацю, а також 54 партнерські угоди між містами

і районами області та суб'єктами іноземних країн.

09.09.2023 Чигиринською міською ТГ підписано Угоду про солідарне партнерство та співробітництво між Чигиринською міською територіальною громадою (Україна) та муніципалітетом міста Майєн (Німеччина) у сфері соціального захисту, охорони здоров'я, освіти, культури, туризму, комунального господарства, екології і енергоефективності, сталого розвитку.

11.05.2023 м. Черкаси підписано Угоду про встановлення солідарного партнерства та майбутньої співпраці між містом Білефельд (ФРН) та містом Черкаси (Україна) у сфері зміцнення економічних, наукових і технічних, культурних зв'язків, гуманітарної допомоги

м. Черкаси для боротьби з наслідками війни.

У рамках Угоди про створення відносин областей-побратимів між штатом Айова Сполучених Штатів Америки та Черкаською областю в Україні в лютому 2023 року обласна адміністрація отримала 3 вантаж гуманітарної допомоги (їжу готову до вживання (Meals ready-to-eat) від штату-побратима Айова, США. Частину вантажу відправлено до Херсонської області.

Протягом 2023 року проведено 37 зустрічей з представниками офіційних делегацій іноземних держав та дипломатичного корпусу.

Також, проведено 3 загальні координаційні зустрічі

з представниками Управління ООН з координації гуманітарних справ (ОСНА) та представниками міжнародних організацій та 1 координаційну зустріч з представниками Кластера з питань житла та непродовольчої групи товарів.

22.05.2023 підписано Меморандум про співпрацю між Черкаською обласною військовою адміністрацією та Благодійною організацією „Благодійний фонд „Глобал Емпавермент Мішн ЮА“.

31.07.2023 підписано Меморандум про партнерство та співробітництво між Черкаською обласною військовою адміністрацією

та Благодійним фондом „Mountain Seed Foundation“. У рамках цього меморандуму 19 дітей загиблих захисників із Черкащини в супроводі своїх рідних тиждень відпочивали в гірському таборі в Альпах.

Також отримано допомогу від Представництва дитячого фонду ЮНІСЕФ в Україні (бойлери, масляні обігрівачі, генератори, блочно-модульні котельні, набори першої медичної допомоги, ємності

та каністри для води, і т. д.).

Створено та постійно наповнюється Реєстр міжнародних фондів та організацій, які працюють в Україні та надають допомогу ВПО, бізнесу

та допомогу у відновленні зруйнованої інфраструктури.

У 2023 році за ініціативи Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України в Черкаській області розпорядженням обласної адміністрації від 01.06.2023 № 285 створено Регіональний офіс міжнародного співробітництва (далі – РОМС).

На вебсайті обласної адміністрації в рубриці „Діяльність ОДА“ створено вкладення „Регіональний офіс міжнародного співробітництва Черкаської області“. У вкладці розміщено інформацію про цей офіс, основні аспекти діяльності, новини, потреби в міжнародній допомозі Черкаської області (українською та англійською мовами), контакти для міжнародних партнерів.

ФІНАНСИ

Збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів

За 2023 рік до бюджетів усіх рівнів мобілізовано 29 465,9 млн грн, що на 25,4 % (на 5 972,8 млн грн) більше, ніж за 2022 рік.

До державного бюджету надійшло 14 301,0 млн грн, збільшення надходжень, порівняно з 2022 роком, становить 27,4 % (3 078,5 млн грн).

До місцевих бюджетів області надійшло 15 164,8 млн грн власних доходів, з приростом, порівняно з 2022 роком, на 2 894,3 млн грн (на 23,6 %).

Забезпечено виконання затвердженого завдання з надходжень власних доходів загального фонду місцевих бюджетів області за 2023 рік на 102 %, понад план надійшло 278,5 млн грн.

Підвищено орендну плату за використання земельних часток (паїв). Розмір орендної плати зріс з 12,0 % грошової оцінки землі в 2022 році до 12,9 % в 2023 році. Це дало змогу власникам земельних

часток отримати більше орендної плати на 227,6 млн грн, а бюджетам – надходжень податку на доходи фізичних осіб на 41 млн грн.

Залучено до реєстрації підприємництва 2 024 осіб, додаткові надходження єдиного податку становлять 4,5 млн грн.

У 2023 році залучено до оподаткування 1 884 одноосібників на суму податку на доходи фізичних осіб – 3,1 млн грн.

Додатково оподатковано 16,3 тис. га земельних ділянок, збільшено податкові зобов'язання з плати за землю на 46,5 млн грн.

У пріоритеті залишається робота в напрямі стабільного та динамічного росту доходів місцевих бюджетів області шляхом забезпечення належної взаємодії органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади з контролюючими органами області щодо виявлення та опрацювання резервів надходжень до місцевих бюджетів, здійснення заходів з підвищення розміру орендної плати

за використання земельних паїв, легалізації тіньового сектору економіки.

Спрямування коштів місцевих бюджетів
на подолання викликів війни

Загалом по області спрямовано на:

- підтримку Збройних Сил України (далі – ЗСУ), інших сил безпеки та оборони – 999 млн грн;
- облаштування укриттів – понад 360 млн грн;

- підтримку військовослужбовців (ветеранів) та їх сімей – 204 млн грн;
- підтримку ВПО – 170 млн грн;
- відновлення об'єктів, пошкоджених внаслідок військової агресії – 51 млн грн;
- підтримку інших територій України, які постраждали внаслідок військової агресії – 28 млн грн.

Протягом 2023 року з обласного бюджету спрямовано 290 млн грн на фінансування низки обласних програм, спрямованих на забезпечення правопорядку, обороноздатності та підвищення рівня безпеки громадян:

- 234,0 млн грн – Програма територіальної оборони Черкаської області на 2023-2027 роки (рішення обласної ради від 02.12.2022 № 15-20/VIII (зі змінами));
- 20,2 млн грн – Комплексна програма функціонування та розвитку системи цивільного захисту області, створення регіонального матеріально-технічного резерву щодо попередження і ліквідації надзвичайних ситуацій у мирний час та особливий період на 2023-2027 роки (рішення обласної ради від 02.12.2022 № 15-21/VIII (зі змінами));
- 14,0 млн грн – Програма надання шефської допомоги, фінансування заходів, спрямованих на підвищення рівня бойової готовності військових частин Збройних Сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України на 2018 – 2022 роки (рішення обласної ради № 22-20/VII від 20.04.2018 (зі

змінами) продовжено до 31.12.2027 рішенням обласної ради від 02.12.2022

№ 15-24/VIII (зі змінами);

- 8,3 млн грн – Комплексна програма забезпечення техногенної та пожежної безпеки на території області, вжиття заходів щодо ліквідації наслідків можливих надзвичайних ситуацій та подій на 2021 – 2023 роки (рішення обласної ради від 26.11.2021 № 9-28/VIII (зі змінами), (продовжено до 31.12.2024);

- 5,5 млн грн. – Обласна програма профілактики та протидії злочинності у Черкаській області на 2020-2024 роки „Безпечна Черкащина“ (рішення обласної ради від 12.03.2020 № 36-37/VII (зі змінами);

- 3,0 млн грн – Програма протидії тероризму на території Черкаської області на 2021-2025 роки (рішення обласної ради від 19.02.2021 № 5-22/VIII (зі змінами);

- 2,0 млн грн – Обласна програма сприяння діяльності управління патрульної поліції в Черкаській області Департаменту патрульної поліції на 2021-2025 роки (рішення обласної ради від 04.06.2021 № 7-16/VIII (зі змінами);

- 2,3 млн грн – Обласна цільова програма „Призовна дільниця“ на 2023-2025 роки (рішення обласної ради від 02.12.2022 № 15-22/VIII (зі змінами).

На підтримку ВПО та/або евакуйованих осіб спрямовано 58 млн грн.

Обласна адміністрація систематично отримує запити від військових про надання допомоги і намагається по можливості їх задовольняти. До цього процесу залучені також усі ТГ та районні адміністрації.

Загалом по області на 2024 рік вже передбачено на цілі оборони держави, безпеки цивільного населення та потреб ВПО понад

1 млрд грн, з них за рахунок коштів обласного бюджету – 254 млн грн,

з яких підтримка ЗСУ та силового блоку становить 121 млн грн, зокрема:

- 99 млн грн на фінансування заходів програми територіальної оборони;

- 22 млн грн спрямовується в рамках інших оборонних програм.

Виплата заробітної плати
працівникам бюджетних закладів області,
розрахунки за комунальні послуги та енергоносії

Дефіцит коштів на заробітну плату та енергоносії в місцевих бюджетах на початок 2023 року становив 54 млн грн.

Протягом 2023 року на вирішення проблеми дефіциту призначень та забезпечення потреби в коштах на заробітну плату та енергоносії з місцевих бюджетів області додатково виділено 128 млн грн.

За підсумками року забезпечено виплату заробітної плати в бюджетній сфері за обов'язковими складовими і розрахунки за енергоносії та комунальні послуги в повному обсязі.

При затвердженні місцевих бюджетів на 2024 рік окремі громади не забезпечили потребу в коштах на заробітну плату та енергоносії. Встановлено контроль за першочерговим спрямуванням додаткових

фінансових ресурсів на покриття вищезазначених видатків та забезпечення своєчасної та в повному обсязі виплати заробітної плати працівникам бюджетної сфери.

Консолідація ресурсів бюджетів

для вирішення ключових завдань

Завдяки ініціативам обласної адміністрації в 2023 році до обласного бюджету надійшло 338 млн грн субвенцій з ТГ, з них основні:

- 190 млн грн – заходи з територіальної оборони;
- 61 млн грн – придбання обладнання та проведення ремонтних робіт у закладах охорони здоров'я;
- 32 млн грн – співфінансування ремонтних робіт на дорогах місцевого значення.

Обласною адміністрацією планується продовжити відповідну співпрацю із органами місцевого самоврядування області щодо концентрації фінансового ресурсу на рівні обласного бюджету і в 2024 році.

Реалізація високовартісних проєктів

Коштами державного, обласного бюджету, бюджетів ТГ, міжнародної співпраці придбано 41 шкільний автобус, що більше на 19 одиниць (46 %), порівняно з 2022 роком.

На облаштування та ремонт захисних споруд і укриттів використано понад 390 млн грн (в т. ч. 362 млн грн – кошти місцевих бюджетів та 28 млн грн – субвенція з державного бюджету), з них на облаштування захисних споруд у закладах загальної середньої освіти використано 320 млн грн.

Завдяки консолідації коштів обласного бюджету та субвенцій

з ТГ забезпечено реалізацію важливих проєктів в обласних медичних закладах, зокрема спрямовано:

- 36,2 млн грн на реконструкцію приміщень радіологічного корпусу КНП „Клінічний центр онкології, гематології, трансплантології та паліативної допомоги Черкаської обласної ради“ для встановлення лінійних прискорювачів;

- 4,6 млн грн – капітальний ремонт семиповерхового та триповерхового корпусів у КНП „Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради“;

- 7,8 млн грн – реконструкцію будівлі приймального відділення КНП „Черкаський обласний кардіологічний центр Черкаської обласної ради“;

- 10,6 млн грн – капітальний ремонт КНП „Черкаський обласний психоневрологічний диспансер Черкаської обласної ради“;

- 118,3 млн грн спрямовано на придбання медичного та реабілітаційного обладнання, зокрема: 22,0 млн грн для КНП „Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради“; 62,8 млн грн –

КНП „Черкаський обласний кардіологічний центр Черкаської обласної ради“; 17,7 млн грн – КНП „Черкаська обласна дитяча лікарня Черкаської обласної ради“; 7,1 млн грн – КНП „Черкаський обласний клінічний госпіталь ветеранів війни Черкаської обласної ради“.

Реалізація соціальних проєктів

На надання пільгових довгострокових кредитів громадянам на будівництво та придбання житла в місцевих бюджетах області профінансовано 40,3 млн грн, в т. ч. 7,0 млн грн на молодіжне житлове будівництво, 33,3 млн грн – забезпечення житлом учасників бойових дій та членів їх сімей.

У 2023 році в рамках реалізації житлових програм на умовах співфінансування використано 40,3 млн грн (в т. ч. з обласного бюджету 6,6 млн грн) на придбання 27 квартир, з яких 22 квартири – учасникам бойових дій, 5 квартир – молодим сім'ям.

На 2024 рік на реалізацію цих програм в місцевих бюджетах області передбачено видатки в сумі 33,6 млн грн, в т. ч. 6,0 млн грн на молодіжне житлове будівництво, 27,6 млн грн – забезпечення житлом учасників бойових дій та членів їх сімей.

Проводиться активна цілеспрямована робота з органами місцевого самоврядування для максимального залучення ресурсу для співфінансування цих соціальних проєктів.

АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС

Агропромисловий комплекс є одним з важливих секторів економіки області, в якому формується основна частина продовольчих ресурсів, та має значні перспективи розвитку.

Однією з основних цілей розвитку агропромислового комплексу Черкаської області є продовольча безпека.

За результатами проведених аналізів балансів попиту та пропозицій основних сільськогосподарських товарів, виробництво перевищує фонд

споживання зернових та зернобобових культур у 3 рази, м'яса та м'ясних

продуктів – у 5 разів, молока та молочних продуктів – майже у 2 рази, яєць – у 2 рази. Агропромисловий комплекс області повністю забезпечує населення високоякісними продуктами харчування власного виробництва.

Для будь-якої галузі ключовим мотивуючим фактором розвитку є зовнішня торгівля. Область має високий експортний потенціал товарів агропромислового комплексу, частка яких у 2023 році становить 88 % (1 080,0 млн дол. США) від експорту всіх товарів області.

Незважаючи на військовий стан в Україні, аграрії працюють на повну потужність.

За 2023 рік валове виробництво сільськогосподарської продукції у всіх категоріях господарств збільшилося на 11 %, у сільськогосподарських підприємствах – на 10 %.

Рослинництво

За урожайністю зернових та зернобобових культур Черкащина посідає 2 місце серед областей України.

Згідно з реєстром ТОВ „Органік Стандарт“ станом на 31.12.2023 в області обліковується 14 сертифікованих органічних підприємств та ще 15 господарствами подано документи на проходження та поновлення сертифікації.

За 2023 рік в області проведено обстеження сільськогосподарських угідь щодо стану родючості ґрунтів на площі 43,9 тис. га (Черкаська

філія державної установи „Інститут охорони ґрунтів України“).
Відповідно до результатів обстеження середньозважений показник
вмісту гумусу

в обстежених ґрунтах області становить 2,98 %, що відповідає
середньому його вмісту.

Проведено інвентаризацію місць накопичення заборонених
і непридатних до використання в сільському господарстві хімічних
засобів захисту рослин (далі – ХЗЗР). На кінець 2023 року
в області їх обліковується 278,4 тонн.

Розвиток систем зрошення є одним із пріоритетних завдань
аграрного сектору області, у зв'язку зі зміною кліматичних умов.

В області спостерігається тенденція щодо відновлення роботи
зрошувальних систем та розширення поливних площ.

Черкащина є лідером в Україні по кількості створених організацій
водокористувачів відповідно до Закону України від 17.02.2022 №
2079-IX „Про організацію водокористувачів та стимулювання
гідротехнічної меліорації земель“. Станом на 01.01.2024 вже
zareєстровано

12 організацій водокористувачів.

Проведено консультації щодо можливості отримання державної
підтримки сільськогосподарським товаровиробникам, організаціям
водокористувачів, які використовують меліоровані землі суб'єктам
господарювання відповідно до постанови КМУ від 11.10.2021 №
1070

„Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених
у державному бюджеті для надання державної підтримки
сільськогосподарським товаровиробникам, які використовують

меліоровані землі, та організаціям водокористувачів“ (зі змінами). Два підприємства області отримали підтримку на відновлення зрошувальної мережі обсягом 1,7 млн грн.

Тваринництво

В області проводиться робота щодо розширення селекційної бази.

У 2023 році 5 суб'єктам господарювання Черкащини надано статус племінного репродуктора розведення великої рогатої худоби молочного та молочно-м'ясного напрямку продуктивності, видано 825 свідоцтв (сертифікатів) на реалізацію племінних генетичних ресурсів. У господарствах області сформовано високий генетичний потенціал молочних порід, що позитивно впливає на продуктивність поголів'я корів.

Прийнята на сесії обласної ради Програма розвитку рибного господарства водойм Черкаської області та поліпшення їх екологічного стану на 2023 – 2028 роки (рішення обласної ради від 17.11.2023

№ 21-25/VIII), метою якої є забезпечення сприятливих умов розвитку рибного господарства для формування високих якісних та кількісних показників рибопродукції та покращення екологічного стану Кременчуцького водосховища та інших водних об'єктів області.

Прийнята на сесії обласної ради Програма підтримки розвитку сільськогосподарських кооперативів та сімейних фермерських господарств у Черкаській області на період до 2027 року (рішення обласної ради від 22.12.2023 № 22-6/VIII), основними завданнями якої

є надання організаційної підтримки створенню та розвитку

сільськогосподарських кооперативів і селянського фермерського господарства в області та поліпшення матеріально-технічної їх бази шляхом часткового відшкодування вартості придбаних матеріалів.

Земельні питання

Протягом 2023 року проведено державну інвентаризацію земель державної власності площею 1 500 га на території Черкаської області,

в т. ч. несформованих земельних ділянок, відомості про які відсутні у Державному земельному кадастрі.

Харчова промисловість

В області проводиться моніторинг і формування інформаційно-аналітичних матеріалів щодо продовольчої безпеки та функціонування підприємств харчової промисловості.

Незважаючи на воєнний стан в Україні, підприємства харчової промисловості виробляють достатню кількість якісної продукції, що задовольняють потреби населення та створюють потужний економічний ефект.

Питома вага реалізованої продукції в харчовій та переробній промисловості в структурі промислового виробництва області становить більше 50 % і понад 10 % від загального обсягу реалізації харчових продуктів та напоїв по Україні.

Підприємства здійснюють поставки продукції по всій Україні, а також за її межі.

Фінансова підтримка в 2023 році

У області налагоджена система інформаційної підтримки суб'єктів господарювання через офіційні вебсторінки, сайти та безпосередні консультації. Обласна адміністрація інформує ТГ, районні адміністрації та суб'єкти господарювання усіх форм власності щодо діючих програм фінансової підтримки в агросекторі.

У 2023 році 564 аграріїв Черкаської області отримали 6,3 млрд грн банківських кредитів на розвиток господарств, з них 406 підприємств – 2 млрд грн за державною програмою „Доступні кредити 5-7-9%“.

Мінагрополітики погоджено по області:

- проєкт будівництва модульної теплиці площею 0,5 га для вирощування малини з метою надання грантів для створення або розвитку тепличного господарства та спрямовано кошти в сумі 2 млн грн;
- проєкт надання гранту для створення 25 га саду лохини та спрямовано кошти в сумі 10 млн грн.

ПРОМИСЛОВІСТЬ

У січні – вересні 2023 року, порівняно з аналогічним періодом минулого року, обсяги промислового виробництва зросли на 23,1 % за рахунок зростання виробництва продукції на підприємствах з виробництва харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (на 21,1 %), хімічних речовин і хімічної продукції (більш, ніж у 2 рази), машинобудування (на 28,0 %).

Промисловими підприємствами області за 9 місяців

2023 року реалізовано продукції на суму 89,0 млрд грн (3,8 % від загальнодержавних обсягів).

ТРАНСПОРТ

Маршрутна мережа Черкаської області станом на 01.01.2024 налічує 584 маршрути, з яких приміських – 233 та міжміських – 351 автобусних маршрутів загального користування, що не виходять за межі території області, організатором яких є обласна адміністрація.

Послуги з пасажирських перевезень в області надають 26 підприємств та 39 приватних підприємців.

В області автостанційні послуги надають 27 автобусних станцій (ПрАТ „Черкаське обласне підприємство автобусних станцій“ (22 об’єкти) та 5 приватних автостанцій).

Автобусні маршрути в області забезпечують сполученням усі районні центри області і міста обласного значення з м. Черкаси та адміністративних центрів ТГ з районними центрами.

Протягом 2023 року кількість транспортних засобів, задіяних для обслуговування міських, приміських та міжміських автобусних маршрутів загального користування, що не виходять за межі території області, загального користування, становить 1 107 автобусів, загальною пасажиромісткістю автобусів – 28 319 (сидячі місця).

У 2023 році проведено 16 спільних рейдових перевірок

з представниками Відділу державного нагляду (контролю) у Черкаській області Державної служби України з безпеки на транспорті, Управління патрульної поліції в Черкаській області Департаменту патрульної поліції. За результатами таких перевірок на водіїв автобусів складено

11 протоколів про адміністративне правопорушення за ознаками,

що передбачені ч. 1 ст. 164 Кодексу України про адміністративне правопорушення. Протоколи направлено до судових установ для подальшого розгляду. За результатами відповідних рейдових перевірок та оперативної інформації від автостанцій області сформовано списки нелегальних перевізників, місця їх скупчення та автобусних маршрутів загального користування, на яких здійснюються нерегулярні перевезення під виглядом регулярних пасажирських перевезень.

У 2023 році Організатором пасажирських перевезень проведено 4 конкурси з перевезення пасажирів на 127 міжміських та приміських автобусних маршрутах загального користування, що проходять територією двох або більше ТГ та не виходять за межі території Черкаської області. За результатами конкурсів між обласною адміністрацією та переможцями конкурсів укладено 58 відповідних договорів.

ДОРОЖНЄ ГОСПОДАРСТВО ОБЛАСТІ

Протяжність мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення в Черкаській області становить 4 379,75 км, із них: обласні – 3 795,75 км; районні – 584,0 км.

Відповідно до Закону України „Про Державний бюджет України на 2023 рік“ від 03.11.2022 № 2710-IX (зі змінами) розмір затвердженої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах 2023 року для Черкаської області становив 531,4 млн грн:

- капітальний ремонт автомобільних доріг загального користування місцевого значення – 95,6 млн грн;
- поточний ремонт та експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення – 429,8 млн грн;
- капітальний ремонт вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – 6,0 млн грн.

Відповідно до Закону України „Про Державний бюджет України на 2023 рік“ від 03.11.2022 № 2710-IX (зі змінами) розмір затвердженого залишку коштів субвенції 2022 року для Черкаської області становив 305,7 млн грн:

- поточний середній ремонт автомобільних доріг загального користування місцевого значення, штучних споруд – 13,7 млн грн;
- поточний ремонт та експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення – 251,0 млн грн;
- капітальний ремонт вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – 8,6 млн грн;
- поточний ремонт та експлуатаційне утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – 32,4 млн грн.

Станом на 01.01.2024 обласною адміністрацією проведено касові видатки по субвенції 2023 року на суму 344 млн грн, в т. ч.:

- капітальний ремонт автомобільних доріг загального користування місцевого значення – 2,8 млн грн;
- поточний ремонт та експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення – 341,1 млн грн;

- капітальний ремонт вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – 125,7 тис. грн.

Станом на 01.01.2024 обласною адміністрацією проведено касові видатки по залишку коштів субвенції 2022 року на суму 170,8 млн грн, в т. ч.:

- поточний середній ремонт автомобільних доріг загального користування місцевого значення – 108,1 тис. грн;

- поточний ремонт та експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення – 164,9 млн грн;

- капітальний ремонт вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – 2,3 млн грн;

- поточний ремонт та експлуатаційне утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – 3,5 млн грн.

Одночасно, за рахунок залишку коштів субвенції 2023 року виконано роботи з капітального ремонту на суму 2,3 млн грн, при цьому введено

в експлуатацію 12 960 м² вулиць і доріг комунальної власності.

Для забезпечення безпечних умов дорожнього руху в 2023 році,

за рахунок коштів, передбачених на поточний ремонт та експлуатаційне утримання, на автомобільних дорогах загального користування місцевого значення ліквідовано 40 779 м² ямковості та влаштовано

348 431 м² вирівнюючого шару асфальтобетонного покриття, проведено профілювання 80 870 м² біло-щебених покриттів, встановлено

165 дорожніх знаків та нанесено 360 м² горизонтальної дорожньої розмітки на 22 пішохідних переходах.

ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО

Підвищення енергоефективності
та здійснення заходів з енергозбереження

У 2023 році реалізовано енергоефективних заходів на загальну суму 153,6 млн грн, зокрема:

- заміна газових котлів на твердопаливні на суму 6,4 млн грн (13 газових котелень підприємств теплоенергетики, бюджетної та соціальної сфери переведено на альтернативні види палива);
- заміна вікон, дверей, системи опалення, утеплення фасадів та інше на суму 147,2 млн грн.

Побудинковими приладами обліку теплової енергії оснащено

1 650 житлових будинків з 2 102, що становить 78 % (+ 5 %, порівняно з 2022 роком). Приладами обліку гарячої води оснащено 195 житлових будинків з 781, що становить 25 %.

Станом на 01.01.2024 в області зареєстровано 1 173 ОСББ (+ 51, порівняно з 2022 роком).

Для стимулювання та підтримки ініціатив щодо впровадження заходів з енергоефективності в житловому секторі, проведення реновації багатоквартирного житлового фонду проводиться робота з органами місцевої влади та Державною установою „Фонд енергоефективності“ (далі – Фонд) у рамках Програми „Енергодім“ (далі – Програма).

В області 38 об'єднань співвласників багатоквартирного будинку

подало (далі – ОСББ) заявки до Фонду для участі в Програмі, загальна вартість заявлених проєктів становить 420,6 млн грн, з них 7 ОСББ реалізують проєкт „А“ на загальну суму 10,8 млн грн та 31 ОСББ по проєкту „Б“ – 409,8 млн грн. 7 ОСББ повністю реалізували свої проєкти.

Розвиток відновлюваної енергетики

У 2023 році за кошти інвесторів введено в експлуатацію

2 фотоелектростанції потужністю 0,58 МВт (в Бобрицькій сільській та Кам'янській міській ТГ) та 158 дахових сонячних станцій приватних домогосподарств загальною потужністю 3,58 МВт.

У Черкаській області вже діє 37 сонячних електростанцій загальною потужністю 127,4 МВт та 1 321 домогосподарство, що мають у користуванні сонячні дахові панелі загальною потужністю 33,45 МВт.

За 2023 рік сонячними електростанціями вироблено 167,4 млн кВт год електроенергії, що більше на 25,7 %, порівняно з 2022 роком (133,2 млн кВт год).

Також у Черкаській області діє 13 малих гідроелектростанцій загальною потужністю 7,76 МВт. За 2023 рік малими гідроелектростанціями вироблено 8,03 млн кВт год, що на 18,0 % більше, ніж за 2022 рік (6,8 млн кВт год).

Поліпшення благоустрою населених пунктів

У рамках всеукраїнської щорічної акції „За чисте довкілля“ протягом квітня – травня та жовтня – листопада 2023 року в області проведено День благоустрою територій населених пунктів, що включає в себе комплекс робіт з приведення в належний санітарний

стан територій населених пунктів (ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ побутових та інших відходів, прибирання прибудинкових територій, парків, скверів, дитячих, спортивних та господарських майданчиків, місць виходу домашніх тварин, кладовищ, братських могил, меморіальних комплексів та місць почесних поховань, вулиць доріг, тротуарів та велосипедних доріжок, зупинок міського транспорту, інше).

На проведення робіт та утримання об'єктів благоустрою в 2023 році з бюджетів ТГ області було заплановано 820 477,32 тис. грн, з яких профінансовано 752 686,92 тис. грн, виконання становить 91,7 %, що на 31 % більше, порівняно з видатками 2022 року.

Проходження опалювального сезону 2023-2024 року

Підприємствами теплоенергетики області до роботи було підготовлено 131 котельню та 106 центральних теплових пунктів. Капітально відремонтовано з заміною котлів 7 котелень (м. Черкаси, м. Сміла, м. Монастирище). Проведено заміну 3,451 км теплових мереж.

Підприємствами водопровідно-каналізаційного господарства області підготовлено об'єкти, а саме:

- проведено ремонт/заміна 38,3 км водопровідних мереж та 19,5 км каналізаційних мереж;
- 61 одиниця водопровідних та 96 одиниць каналізаційних насосних станцій;
- 5 одиниць водопровідних очисних споруд;
- 14 одиниць каналізаційних очисних споруд;

- 4 одиниці водозаборів з поверхневих джерел та 324 свердловини.

У ході виконання заходів з підготовки дорожньо-мостового господарства для ліквідації наслідків негоди підготовлено 189 одиниць спеціалізованої комунальної техніки та додатково укладено угоди на

125 одиниць техніки зі сторонніми організаціями. Заготовлено

17,9 тис. тонн протиожеледної суміші та підготовлено 13,9 тис. одиниць шанцевого інструмента.

За результатами проходження опалювального сезону

2022-2023 року вжито заходів щодо недопущення проблемних ситуацій

в опалювальному сезоні 2023-2024 року. За допомогою міжнародних донорів, країн-партнерів, благодійних організацій, міст-побратимів, бізнесу, коштів місцевих бюджетів, за сприянням Мінінфраструктури України, підприємства тепло-, водопостачання та водовідведення, соціальну сферу забезпечено генераторами різної потужності.

Наразі теплопостачальні підприємства області всі оснащені генераторами різної потужності. Підприємства водопровідно-каналізаційного господарства оснащені генераторами на рівні 95 %

(100 % забезпечені основні об'єкти підприємств). Крім цього, водоканали мають резервуари питної води з запасом від 1 до 3 діб (в залежності від підприємства).

Для злагодженості дій, у разі виникнення критичних ситуацій, по всіх ТГ та підприємствах теплокомуненерго розроблено та затверджено „Плани дій на випадок надзвичайних ситуацій“.

По обласному центру (м. Черкаси) розроблено План реагування на надзвичайну ситуацію в частині переключень споживачів з одного теплогенеруючого підприємства на інше тепlopостачальне підприємство.

По об'єктах енергетичної інфраструктури розроблено та затверджено План відновлення постачання електроенергії у разі виходу із ладу об'єктів критичної інфраструктури ПрАТ НЕК „Укренерго“ та ПАТ „Черкасиобленерго“.

Між ВП „Черкаська ТЕЦ“ ПрАТ „Черкаське хімволокно“ врегульовано взаємодію з ПАТ „Черкасиобленерго“ та підрозділом ПрАТ НЕК „Укренерго“ на випадок аварійних ситуацій в об'єднаній енергетичній системі України.

Продовжується робота щодо забезпечення котелень, що працюють на альтернативних видах палива, на випадок виникнення перебоїв з постачанням природного газу.

По підприємствах теплоенергетики встановлено 16 твердопаливних котлів (в м. Корсунь-Шевченківський, м. Черкаси, м. Монастирище, м. Сміла, м. Золотоноша, м. Жашків, м. Звенигородка та в м. Умань).

За підтримки Черкаської обласної організації Товариства Червоного Хреста України, наразі виготовляються 7 модульних котелень різної потужності, з яких, 2 вже отримано (смт Драбів, м. Ватутіне).

За підтримки USAID у рамках проєкту „Енергетична безпека України“, замовлено 6 когенераційних установок, з яких 3 отримано та готуються до встановлення. Також подана заявка до Державного

агентства з енергоефективності та енергозбереження України на 6 когенераційних установок різної потужності для тепловиків. Вироблена когенераційними установками електроенергія буде споживатись власними об'єктами підприємств, а її надлишок надходитиме в енергосистему.

Фінансовий стан

підприємств житлово-комунального господарства

За 2023 рік рівень розрахунків споживачів за отримані послуги становив 98 % (на 2 % вищий, ніж за 2022 рік (96 %)), в т. ч. населення – 100 % (на 6 % вищий, ніж за 2022 рік (94 %)).

За послуги теплопостачання загалом – 99 % (на 4 % вищий, ніж за 2022 рік (95 %)), в т. ч. рівень розрахунків населення – 104 %, (на 5 % вищий, ніж за 2022 рік (99 %)).

За послуги водопостачання та водовідведення загалом – 97 % (на 1 % вищий, ніж за 2022 рік (96 %)), в т. ч. рівень розрахунків населення – 98 % (на 4 % вищий, ніж за 2022 рік (94 %)).

Станом на 01.01.2024 дебіторська заборгованість споживачів за отримані комунальні послуги становить 901,6 млн грн, в т. ч. борг населення – 704,3 млн грн.

За послуги теплопостачання заборгованість становить 643,5 млн грн, з неї борг населення – 532,3 млн грн.

За послуги водопостачання та водовідведення – 143,3 млн грн, з неї борг населення – 102,7 млн грн.

Усі підприємства теплоенергетики області протягом 2023 року та на цей час дотримуються вимог мораторію щодо незастосування

підвищених тарифів на послуги з постачання теплової енергії та гарячої води до споживачів, а з початку цього опалювального періоду

(з 01.10.2023) – до населення.

Надання послуги тепlopостачання проводилось та проводиться за економічно-необґрунтованими тарифами, що призводить до отримання значних збитків підприємств галузі.

Наразі обсяг заборгованості з різниці в тарифах становить 964,8 млн грн, з неї:

- теплоенергетика – 829,3 млн грн.

- водопровідно-каналізаційне господарство – 135,5 млн грн.

Станом на 17.01.2024 загальна заборгованість 16 підприємств теплоенергетики області за спожитий природний газ перед

ТОВ „ГК „Нафтогаз Трейдинг“ становить 879,6 млн грн, з нього найбільша заборгованість ВП „Черкаська ТЕЦ“ ПРАТ „Черкаське хімволокно“ в сумі 684,4 млн грн.

Відшкодування обсягу могло б забезпечити погашення існуючих боргів за спожитий природний газ, зменшити фінансове навантаження підприємств в умовах застосування постанови КМУ від 19.07.2022 № 812 (зі змінами), яка передбачає, при наявності заборгованості за газ, списання обігових коштів з рахунків підприємств теплоенергетики.

Опалювальний сезон 2023-2024 року на Черкащині проходить стабільно, але необхідно вирішити питання фінансово-економічного

стану підприємств тепло-, водопостачання та водовідведення, потребує врегулювання на державному рівні.

З початком збройної агресії російської федерації, Урядом прийнято низку нормативно-правових актів щодо проведення компенсаційних заходів, що пов'язані з безоплатним тимчасовим розміщенням (перебуванням) ВПО, а саме:

- прийнято постанову КМУ від 19.03.2022 № 333 „Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб“ (зі змінами) (далі – Постанова № 333).

За 2023 рік особами, які розмістили ВПО на території Черкаської області, подано 53 989 заяв на отримання компенсації на загальну суму 86 406,2 тис. грн.

З початку дії Постанови № 333 (з березня 2022 року) особами, які розмістили ВПО на території Черкаської області, подано 104 572 заяви на отримання компенсації на загальну суму 171 696,0 тис. грн;

- прийнято постанову КМУ від 11.03.2022 № 261 „Про затвердження Порядку та умов надання компенсації за спожиті комунальні послуги під час розміщення внутрішньо переміщених осіб у будівлях (приміщеннях) об'єктів державної, комунальної та приватної власності у період воєнного стану“ (зі змінами) (далі – Постанова № 261).

За 2023 рік отримано заяви про компенсацію на оплату комунальних послуг, спожитих у будівлях (приміщеннях) 49 закладів комунальної та спільної комунальної власності ТГ Черкаської області, а також

1 приватного закладу, в яких розміщено ВПО на безоплатній основі в період воєнного стану на загальну суму 20 193,6 тис. грн.

З початку дії Постанови № 261 (з березня 2022 року) отримано заяви про компенсацію на оплату комунальних послуг, спожитих у будівлях (приміщеннях) 181 закладу комунальної та спільної комунальної власності ТГ Черкаської області, а також 1 приватного закладу, в яких розміщено ВПО на безоплатній основі в період воєнного стану на загальну суму 42 010,6 тис. грн.

БУДІВНИЦТВО

Протягом 2023 року по області загалом відновлено 45 об'єктів, що були пошкоджені внаслідок збройної агресії РФ, зокрема:

- 32 багатоквартирні житлові будинки, з них:

29 – м. Умань (за кошти благодійного фонду GEM, компанії „Нова Пошта“ та бюджету Уманської міської ТГ встановлено віконні та балконні блоки (1 482 шт.);

2 – м. Канів (за власні кошти громадян);

1 – с. Паланка Уманського району (за кошти Філії організації „МІЖНАРОДНА СОЛІДАРНІСТЬ“ встановлено віконні та дверні блоки в квартирах);

- 6 приватних садиб (5 – с. Червона Слобода (за власні кошти громадян), 1 – с. Вітове (за власні кошти громадян);

- 2 господарські споруди в приватних домоволодіннях с. Червона Слобода (за власні кошти громадян);

- старостат у с. Паланка (за кошти Паланської сільської ТГ проведено капітальний ремонт будівлі);
- КНП „Черкаський обласний протитуберкульозний диспансер Черкаської обласної ради“ віконних та дверних блоків в с. Геронимівка (за рахунок коштів обласного бюджету Черкаської області замінено віконні та дверні блоки в будівлях);
- КНП „Черкаська обласна психіатрична лікарня Черкаської обласної ради“ в м. Сміла (за рахунок коштів обласного бюджету Черкаської області відновлено покрівлю, замінено віконні та дверні блоки в пошкоджених корпусах);
- ДНЗ „Смілянський центр підготовки і перепідготовки робітничих кадрів“ (за рахунок коштів обласного бюджету Черкаської області замінено віконні блоки);
- водопровідна мережа в м. Сміла (Ø 300 мм, L = 1 185 м).

На відновлення об'єктів спрямовано 17,54 млн грн.

Деякі об'єкти, що були пошкоджені через обстріли, знаходяться в процесі відновлення.

У 2023 році:

по багатоквартирному житловому будинку в м. Умань – укладено договір підряду, кошти передбачено з фонду ліквідації наслідків збройної агресії (62,8 млн грн) та бюджету Уманської міської ТГ (7,0 млн грн), роботи проводилися;

по Паланському ліцею Паланської сільської ради Уманського району Черкаської області – укладено договір підряду, кошти передбачено

по Програмі з відновлення України (75,0 млн грн) та з бюджету Паланської сільської ТГ (20,1 млн грн), роботи не розпочиналися;

по Паланському закладу дошкільної освіти „Дитячий садок „Яблунька“ Паланської сільської ради Уманського району Черкаської області – кошти передбачено по Програмі з відновлення України (12,6 млн грн) та з бюджету Паланської сільської ТГ (2,3 млн грн), роботи не розпочиналися;

по Городецькій ЗОШ I-III ступенів – кошти передбачено по Програмі з відновлення України (10,6 млн грн) та з бюджету Паланської сільської ТГ (2,1 млн грн), роботи не розпочиналися.

Відновлення також здійснювалося за кошти міжнародного донора (GLOBAL EMPOWERMENT MISSION) і за приватні кошти громадян.

У січні – вересні 2023 року підприємствами області виконано будівельних робіт на 1 066,4 млн грн.

Індекс будівельної продукції, порівняно з аналогічним періодом 2022 року становить 107,2 %.

Протягом 2023 року в області прийнято в експлуатацію 166,813 тис. кв. м загальної площі житлових будівель. Загальна площа прийнятого в експлуатацію житла, порівняно з 2022 роком, становить 178,4 %.

Крім того, в області прийнято в експлуатацію дачні та садові будинки нового будівництва загальною площею 5,393 тис. кв. м (49 будівель), що становить 147,2 %, порівняно з аналогічним періодом 2022 року.

У розрахунку на 1 000 осіб населення прийнято в експлуатацію 143,1 кв. м загальної площі житлових будівель. По темпу зростання

(зменшення) обсягу прийнятого в експлуатацію житла в 2023 році (178,4 %) до попереднього року Черкаська область зайняла 2 місце серед регіонів України.

В області діяла обласна цільова програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі „Власний дім“ на 2022 – 2027 роки

(далі – Програма „Власний дім“), затверджена рішенням обласної ради

від 26.11.2021 № 9-25/VIII.

Програма „Власний дім“ діяла на умовах співфінансування

з бюджетів усіх рівнів і є єдиною, яка надає пільгові довгострокові кредити мешканцям сільських населених пунктів.

У 2023 році Фонд не надавав короткострокових та довгострокових кредитів індивідуальним забудовникам житла на селі через відсутність заяв на отримання кредиту.

У 2023 році на виконання Програми за рахунок коштів обласного бюджету було передбачено 424,0 тис. грн, з них:

- 140,0 тис. грн – на надання державного пільгового кредиту індивідуальним сільським забудовникам;

- 284,0 тис. грн – на витрати, пов'язані з наданням та обслуговуванням пільгових довгострокових кредитів, наданих громадянам на будівництво/реконструкцію/придбання житла.

Касові видатки становлять 219,2 тис. грн на витрати, пов'язані

з наданням та обслуговуванням пільгових довгострокових кредитів,

наданих громадянам на будівництво/реконструкцію/придбання житла.

На виконання розпорядження КМУ від 14.10.2022 № 910-р „Деякі питання управління об'єктами державної власності“ (зі змінами), відповідно до вимог Положення про порядок передачі об'єктами права державної власності (далі – Положення № 1482), затвердженого постановою КМУ „Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності“ від 21.09.1998 № 1482 (зі змінами), здійснено приймання-передачу єдиного майнового комплексу ДП „Черкаський обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі“ із сфери управління обласної адміністрації до сфери управління Фонду державного майна України (далі – Фонд держмайна) та оформлена актом приймання-передачі, який затверджено Фондом 21.09.2023.

У 2023 році 1 об'єкт введено в експлуатацію, ще по 1 – будівельні роботи завершено, виготовлено технічний паспорт та готуються документи на отримання декларації про готовність до експлуатації об'єкта.

Протягом 2023 року Департаментом будівництва обласної адміністрації проводилися роботи з капітального ремонту по 2 об'єктах,

з реконструкції – по 4 об'єктах, виготовлено – 1 проєкт, коригувалися проєкти по 7 об'єктах, погашено кредиторську заборгованість по

9 об'єктах, передано субвенцію бюджету Сагунівської сільської ТГ (на розроблення комплексного плану просторового розвитку території ТГ за рахунок залишку коштів відповідної субвенції з

державного бюджету) бюджету Уманської міської ТГ (ліквідація наслідків ракетного обстрілу м. Умань 28.04.2023), бюджету Високопільської селищної ТГ Бериславського району Херсонської області (відновлення пошкоджених внаслідок агресії РФ проти України об'єктів інфраструктури, будівель бюджетних закладів комунальної форми власності та житлових будинків цивільного населення в населених пунктах с. Іванівка та с. Новопетрівка Високопільської селищної ТГ Бериславського району Херсонської області), бюджету Звенигородської міської ТГ (капітальний ремонт будівлі територіального сервісного центру № 7143 (на правах відділу, м. Звенигородка) Регіонального сервісного центру ГСЦ МВС в Черкаській області та придбання двох спеціалізованих автомобілів Регіональному сервісному центру ГСЦ МВС в Черкаській області (філія ГСЦ МВС).

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Соціальні виплати

Протягом 2023 року понад 66 тис. сімей області або 13,3 % від їх загальної кількості отримали різні види державних соціальних допомог. Сума нарахувань допомоги, порівняно з 2022 роком, зменшилася на 53,6 млн грн через зменшення кількості її отримувачів і становить понад 2 млрд грн.

Заборгованості по соціальним виплатам не допущено, допомога виплачена в повному обсязі у встановлені терміни. Для підвищення якості соціальної підтримки та вчасного забезпечення соціальних виплат в області в промислову експлуатацію впроваджено Єдину інформаційну систему соціальної сфери, завдяки якій здійснюються виплати допомоги семи найбільш незахищеним категоріям громадян, зокрема ВПО.

Заборгованість із виплати заробітної плати

Станом на 15.01.2024 заборгованість із виплати заробітної плати на підприємствах, в установах та організаціях області становила

70,8 млн грн, що на 9,0 млн грн менше, ніж станом на 01.01.2023, і на 259 тис. грн менше, ніж станом на 01.12.2023.

Ринок праці

Кількість осіб, які мали статус безробітного, станом на кінець грудня 2023 року, становила 3 460 осіб.

Кількість вакансій, заявлених роботодавцями до служби зайнятості, станом на кінець грудня 2023 року, порівняно з 2022 роком, збільшилась у 3 рази, становить 1 243 одиниць.

Навантаження зареєстрованих безробітних на одну вакансію по області на кінець грудня 2023 року становило 4 особи.

Соціальний захист ВПО

З метою забезпечення комплексного підходу з реалізації засад державної політики на регіональному рівні в частині всебічного забезпечення базових потреб ВПО), в т. ч. в соціально-економічній сфері та розв'язання викликів і проблем, пов'язаних з негативними наслідками збройної агресії РФ проти України, діє обласна комплексна програма підтримки внутрішньо переміщених осіб на період 2023 – 2025 роки ([рішення обласної ради від 18.08.2023 № 20-10/VIII](#)).

На обліку в Єдиній інформаційній базі даних про внутрішньо переміщених осіб перебуває понад 146 тис. переміщених осіб. Сума нарахованої їм за рік допомоги на проживання становить понад 2 млрд грн.

З метою своєчасності призначення та виплати допомоги на проживання в 2023 році до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери підключено всі громади області, що здійснюють прийом документів для призначення допомог.

У 39 закладах/установах компактного проживання тимчасово проживають 2 242 ВПО, вільними є 704 ліжко-місця.

Соціальний захист громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи

Станом на 01.01.2024 в області проживало понад 78 тис. осіб, які мають статус громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, з них осіб з інвалідністю – 6 402, ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС – 6 774, дітей, віднесених до потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи – 6 960, з них 7 дітей з інвалідністю, інвалідність яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, вдів – 2 602.

На 2023 рік за бюджетною програмою „Пільги на медичне обслуговування громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ з обласного бюджету виділено 15,0 млн грн, що розподілені між ТГ для відшкодування витрат вартості медикаментів за рецептами лікарів (у 2022 році – 15,0 млн грн).

Станом на 01.01.2024 на соціальні виплати за Чорнобильськими програмами з державного бюджету профінансовано 65,6 млн грн.

Соціальний захист осіб, які здійснювали заходи з оборони та захисту територіальної цілісності, незалежності та суверенітету України, починаючи з 2014 року, та членів їх сімей

Станом на 20.12.2023 по області перебуває на обліку

13 625 учасників бойових дій, 1 951 особа, яка має статус особи з інвалідністю внаслідок війни, 32 учасники війни, 23 учасники Революції Гідності та 1 689 членів сім'ї загиблого. Цим категоріям осіб надаються пільги, гарантовані державою.

З метою підтримки ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей ветеранів та осіб, на яких поширюється чинність Закону України „Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту“, від 22.10.1993 № 3551-XII, незахищених верст населення, в області діють:

- обласна комплексна програма „Турбота“ на 2021-2027 роки (рішення обласної ради від 24.12.2020 № 4-5/VIII (зі змінами);
- обласна комплексна програма щодо медичного, соціального забезпечення, адаптації, психологічної реабілітації, професійної підготовки (перепідготовки) осіб, які здійснювали заходи з оборони та захисту територіальної цілісності, незалежності та суверенітету України, починаючи з 2014 року, та членів їх сімей, на 2023-2027 роки (рішення обласної ради від 03.03.2023 № 17-14/VIII (зі змінами);
- обласна програма забезпечення учасників антитерористичної операції/операції об'єднаних сил і бійців-добровольців, які брали участь у захисті територіальної цілісності та державного суверенітету на Сході України, та членів їх сімей житлом у 2021-2025 роках (рішення обласної ради від 11.09.2020 № 38-10/VII).

За 2023 рік за рахунок коштів обласного бюджету виплачено

610 одноразових грошових допомог розміром 50 тис. грн членам сімей осіб, смерть яких пов'язана із здійсненням заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на загальну суму 30,5 млн грн. Станом на 01.01.2024

до структурних підрозділів з питань соціального захисту населення області надійшло 55 заяв на виплату зазначеної допомоги на суму 2,8 млн грн.

У 2023 році на послуги з професійної адаптації ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, членів сімей таких осіб, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей

загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України з державного бюджету виділено 1,3 млн грн для 116 осіб. Послугою вже забезпечено 80 військовослужбовців.

За час дії обласної програми забезпечення учасників антитерористичної операції/операції об'єднаних сил і бійців-добровольців, які брали участь у захисті територіальної цілісності та державного суверенітету на Сході України, та членів їх сімей житлом

124 сім'ї скористалися вигідними умовами програми та придбали нове помешкання.

Соціальний захист осіб з інвалідністю та ветеранів

В області проживає понад 100 тис. осіб з інвалідністю, в т. ч. внаслідок війни – майже 6 тис. осіб, внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС – 6,1 тис. осіб, з дитинства – понад 1,0 тис. осіб, загального захворювання – 73,8 тис. осіб та інше.

У 2023 році для забезпечення санаторно-курортним лікуванням з державного бюджету виділено майже 2 млн грн, оздоровлення отримали 169 осіб.

На обліку для забезпечення автомобілями в області перебуває 1 853 особи з інвалідністю.

Соціальне обслуговування населення

В області функціонує 14 інтернатних закладів, в яких проживає 2 491 одиноких непрацездатних громадян та осіб з інвалідністю.

Соціальні послуги в області надають 9 територіальних центрів та 55 центрів надання соціальних послуг, що надають послуги 34 252 особам.

До складу територіальних центрів входить 31 стаціонарне відділення, де фактично перебувало 880 осіб.

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ. БЕЗПЕКА ГРОМАДЯН
ТА СПРИЯННЯ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ ДЕРЖАВИ

Під час проведення мобілізації людських і транспортних ресурсів у 2023 році Черкаським ОТЦК та СП сформовано понад 5 підрозділів та постійно проводиться доукомплектування військових частин, як військовозобов'язаними так і технікою Національної економіки України.

В області діють програми, що забезпечують реалізацію завдань і заходів з оборонної та мобілізаційної роботи.

Для забезпечення проведення призову громадян України діє „Обласна цільова програми „Призовна дільниця на 2023-2025 роки“ затверджена рішенням обласної ради від 02.12.2022 № 15-22/VIII (зі змінами).

У 2023 році на виконання заходів вищезазначеної Програми передбачено 2,3 млн грн, а саме Черкаському ОТЦК та СП – 1,3 млн грн та Квартирно-експлуатаційному відділу міста Черкаси – 940 тис. грн для забезпечення та проведення капітального ремонту обласного збірного пункту. Придбано: канцелярські товари (350 тис. грн), господарчі товари (33,8 тис. грн), миючі засоби для посуду (7,2 тис. грн).

Для підтримки в боєздатному стані військових частин у мирний час та особливий період рішенням обласної ради від 20.04.2018 № 22-20/VII затверджена „Програма надання шефської допомоги, фінансування заходів, спрямованих на підвищення рівня бойової готовності військових частин Збройних Сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України на 2018 - 2027 роки“ (зі змінами).

У 2023 році на виконання заходів вищезазначеної програми виділено 14 млн грн, в т. ч. для Головного центру підготовки особового складу Державної прикордонної служби України імені генерал-майора Ігоря Момота було виділено кошти в сумі 12,1 млн грн на будівництво інженерних споруд взводних опорних пунктів №№ 1, 2, ремонту овочесховища та придбання матеріальних засобів, 1,9 млн грн – військовій частині А4076 для закупівлі засобів енергоживлення та інших матеріальних засобів.

В області затверджена рішенням обласної ради від 02.12.2022

№ 15-20/VIII „Програма територіальної оборони на 2023 – 2027 роки“

(зі змінами).

У 2023 році на виконання заходів вищезазначеної програми передбачено 296 млн грн, використано – 234,0 млн грн, а саме:

- субвенція з місцевого бюджету державному бюджету – передбачено та перераховано військовим частинам 51,2 млн грн;
- інші субвенції з місцевих бюджетів – передбачено 161,3 млн грн, використано 108,4 млн грн;
- кошти обласного бюджету – передбачено 36,5 млн грн, використано 27,5 млн грн;
- за рахунок залишку коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій для здійснення заходів з територіальної оборони використано 643,8 тис грн;

- за рахунок залишку коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проектів та розвиток об'єктів соціально-культурної сфери для здійснення заходів з територіальної оборони використано 46,3 млн грн.

У всіх районах та ТГ розроблені та діють програми в оборонній сфері.

Здійснено перевезення різних категорій населення, особового складу ЗСУ і інших сил безпеки та сил оборони, а також вантажів різного типу і категорій, в т. ч. і гуманітарних вантажів на загальну суму 8,9 млн грн.

Організовано та забезпечено отримання, зберігання та передачу гуманітарної допомоги.

Протягом 2023 року для потреб особового складу ЗСУ і інших сил безпеки та сил оборони Департаментом цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами обласної адміністрації передано значну кількість матеріальних засобів (генератори, ємності для води, ліхтарі, медичні засоби тощо).

Сформовано перелік об'єктів критичної інфраструктури Черкаської області та частково включено їх до тимчасового національного Переліку об'єктів критичної інфраструктури.

У 2023 році організовано 9 перевірок на об'єктах критичної інфраструктури Черкаської області виконання робіт по облаштуванню їх інженерними спорудами, засобами охорони, оборони, реалізації завдань з питань антитерористичної захищеності, цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки.

На виконання розпорядження обласної адміністрації утворено робочу групу та організовано перевірку стану захищеності об'єктів критичної інфраструктури Черкаської області, відповідно до визначеного переліку об'єктів. За результатами перевірки, інформацію та пропозиції щодо покращення стану справ доведено до операторів критичної інфраструктури.

Відповідно, була продовжена робота щодо посилення фізичного захисту вищезазначених об'єктів. Посилено захист критичних елементів. Проведені заходи щодо влаштування системи радіолокаційної боротьби на території Черкаської області.

Питання забезпечення фізичної стійкості та інженерно-технічного захисту об'єктів критичної інфраструктури Черкаської області постійно перебуває на контролі обласної адміністрації.

Цивільний захист

У 2023 році сигнал „Повітряна тривога“ оголошувався 445 разів, тривалістю 563 год. 34 хв.

З метою підтримання в працездатному стані регіональної системи оповіщення населення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, в т. ч. і воєнного стану, відповідно до Комплексної програми функціонування та розвитку системи цивільного захисту області, створення матеріально-технічного резерву щодо попередження

і ліквідації надзвичайних ситуацій у мирний час та особливий період на 2023-2027 роки, затверджену рішенням обласної ради від 02.12.2022

№ 15-21/VIII (зі змінами) на 2023 рік, з обласного бюджету:

- виділено 409,8 тис. грн на оплату послуг з експлуатаційно-технічного обслуговування апаратури оповіщення та інших технічних засобів оповіщення і зв'язку цивільного захисту;
- придбано пристрій безперебійного живлення і 6 акумуляторів загальною вартістю 129 тис. грн, що дало змогу тримати обладнання в постійному робочому стані навіть під час довготривалих відключень світла;
- із залученням коштів в сумі 172 тис. грн виконано роботи з підключення до Національної телекомунікаційної мережі пункту управління обласної адміністрації;
- здійснено монтаж та проводиться тестування сучасного кінцевого обладнання загальнодержавної системи оповіщення;
- передбачено кошти розміром 550 тис. грн на виготовлення нового робочого проєкту територіальної автоматизованої систем централізованого оповіщення;
- забезпечено покращення матеріально-технічного забезпечення Штабу з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій каркасними модульними наметами з комплектуючими, а також засобами зв'язку, оргтехнікою, на загальну суму 943,8 тис. грн.

Відповідно до Комплексної програми створено матеріально-технічний резерв для запобігання виникнення та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру. Станом на 01.12.2023 матеріальний резерв закладено на загальну суму

3,3 млн грн, що становить 46,5 % від затвердженої номенклатури.

Забезпечено контроль за станом радіаційної обстановки на території області шляхом створення постів радіаційного спостереження, яких у 2023 році на території області налічується 107 одиниць.

Інформація

з постів в автоматичному режимі вноситься до онлайн-карти Черкаської області постів радіаційного спостереження.

Для забезпечення працівників формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту, за рахунок коштів Комплексної програми, придбано засоби індивідуального захисту, спеціальної обробки, прилади дозиметричного і хімічного контролю на загальну суму 2 млн грн.

Враховуючи постійну загрозу радіаційного, хімічного забруднення внаслідок російської агресії, відповідно до зазначеної програми придбано: персональний аварійний комплект радіаційного захисту ПКР-1

(110 комплектів, вартістю 307,9 тис. грн), концентрати розчинів для проведення деконтамінації (45 л, вартістю 117,0 тис. грн), дозиметри (123 шт., вартістю 1 180,8 тис. грн), дозиметр-радіометр МКС-08 для визначення (альфа-, бета-, гамма-випромінювань), вартістю 387 тис. грн.

У Черкаській області створено фонд захисних споруд цивільного захисту, в якому нараховується 356 захисних споруд цивільного захисту (143 сховищ та 213 протирадіаційних укриттів). Сховища та протирадіаційні укриття побудовані відповідно до вимог чинного законодавства, для укриття найбільшої працюючої зміни підприємств, які продовжують діяльність в особливий період. У зв'язку із введенням

в країні воєнного стану виникла необхідність збільшення фонду захисних споруд цивільного захисту за рахунок найпростіших укриттів та споруд подвійного призначення.

Протягом II півріччя 2023 року за підсумками проведених обстежень для укриття населення органами місцевого самоврядування відібрано 1 743 найпростіших укриттів. Загальний відсоток укриття населення

37,2 %, ємність всіх укриттів – 395 774 особи.

На балансі закладів охорони здоров'я перебуває 34 захисні споруди цивільного захисту (28 протирадіаційних укриттів і 6 сховищ), що укривають 10 347 працівників.

Для захисту населення м. Черкаси придбано та встановлено

в місцях, визначених комісією виконавчого комітету Черкаської міської ради, 18 швидкоспоруджуваних укриттів модульного типу, загальною вартістю 15,0 млн грн.

Протягом 2023 року проведено роботи з будівництва, реконструкції, реставрації, капітального та поточного ремонту захисних споруд цивільного захисту, з обласного бюджету використано 11,6 млн грн та

з бюджетів ТГ – 183 млн грн.

Протягом 2022-2023 рр. проводились роботи з відновлення захисних споруд на суму 6 млн 529 тис. грн, але ще існує потреба в додатковому фінансуванні в 46 млн 890 тис. грн.

Суспільно-політична ситуація

Для забезпечення населення зв'язком, інтернетом, теплом, електроенергією в умовах руйнування об'єктів критичної

інфраструктури в області місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування створено та організовано роботу 201 пункту незламності, з них 36 пунктів незламності розгорнуто на базі підрозділів Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Черкаській області та 2 – відкрито та функціонують на вокзалах АТ „Укрзалізниці“ (м. Черкаси, м. Сміла), які укомплектовано генераторами, буржуйками та іншими видами альтернативного опалення, засобами зв'язку, інтернетом, місцями для зарядки телефонів, меблями, запасом паливно-мастильних матеріалів, медикаментами.

ЕКОЛОГІЯ ТА ПРИРОДНІ РЕСУРСИ

У 2023 році на виконання природоохоронних заходів за рахунок коштів місцевих бюджетів використано 44,7 млн грн, з них:

- 26,1 млн грн на забезпечення раціонального використання і зберігання відходів виробництва та побутових відходів;
- 3,2 млн грн на збереження природно-заповідного фонду;
- 0,6 млн грн на охорону та раціональне використання водних ресурсів;
- 14,5 млн грн на охорону і раціональне використання природних рослинних ресурсів та ресурсів тваринного світу;
- 0,3 млн грн на моніторинг стану довкілля, просвітницькі та інші заходи у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Знешкодження відходів пестицидів

За даними інвентаризації, проведеної в грудні 2023 року, в області зберігається 278,421 тонн відходів пестицидів, з них:

- 240,0 тонн знаходиться в смт Єрки (86%);
- 38,421 тонн на території 6 ТГ та 3 приватних сільськогосподарських підприємств (14 %).

Заходи щодо вилучення, утилізації, знищення та знешкодження непридатних або заборонених до використання пестицидів і агрохімікатів та тари від них включені до обласної програми охорони навколишнього природного середовища на 2021 – 2027 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 19.02.2021 № 5-23/VIII (зі змінами).

У 2023 році відбулося зменшення кількості відходів пестицидів на 0,64 тонн за рахунок вивезення на утилізацію спеціалізованому підприємству із с. Худяки та с. Чорнявка Черкаського району на суму 0,024 млн грн.

Проблемним залишається питання збереження в смт Єрки Звенигородського району 240 тонн відходів пестицидів, знешкодження яких потребує залучення коштів з державного бюджету.

Поводження з твердими побутовими відходами

Щороку в області утворюється приблизно 300 тис. тонн твердих побутових відходів, що розміщуються на 477 сміттєзвалищах та полігонах.

За інформацією ТГ, протягом 2023 року на заходи у сфері поводження з відходами використано:

- 12,4 млн грн на придбання спецтехніки для безпечного перевезення відходів Драбівської селищної, Паланської сілької та Жашківської міської ТГ;
- 1,7 млн грн на ліквідацію стихійних сміттєзвалищ у Дмитрушківській сільській та Христинівській міській ТГ;

- 0,6 млн грн на придбання контейнерів для збору побутових відходів для Буцької селищної, Іваньківської, Дмитрушківської сільських, Городищенської, Звенигородської міських ТГ.

Набув чинності 09.07.2023 Закон України „Про управління відходами“ від 20.06.2022 № 2320-IX (зі змінами).

Для підготовки пропозицій до проекту Регіонального плану утворено робочу групу Черкаської обласної державної адміністрації з підготовки пропозицій до проекту регіонального плану управління відходами, склад якої затверджено розпорядженням обласної адміністрації від 12.12.2023

№ 776.

У рамках впровадження пілотного проекту Уряду

з енергоефективності забезпечено утилізацію 769 599 ламп розжарювання, отриманих від населення та суб'єктів господарювання області.

Розвиток мережі територій
та об'єктів природно-заповідного фонду

Станом на 01.01.2024 природно-заповідний фонд області налічував 590 об'єктів природно-заповідного фонду, загальною площею понад 83,0 тис. га (фактична площа становить 70,3 тис. га), з них: 23 – загальнодержавного та 567 – місцевого значення. Показник заповідності доведено до 3,4 %, при середньому по Україні – 6,8 %.

За поданням обласної адміністрації рішеннями обласної ради протягом 2023 року оголошено 10 об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення, площу територій та об'єктів природно-заповідного фонду області збільшено на 92,2634 га (в

2022 році оголошено 8 об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення загальною площею 39,8 га).

З метою розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду, збереження цінних природних комплексів в області проводяться роботи щодо оголошення 14 об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення.

Завдання шкоди, заподіяної довкіллю

внаслідок збройної агресії росії

На виконання наказів Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (далі – Міндовкілля) від 05.10.2022 № 414 „Про затвердження Методики визначення шкоди та збитків, заподіяних лісовому фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації“ та від 13.10.2022 № 424 „Про затвердження Методики визначення шкоди та збитків, завданих територіям та об'єктам природно-заповідного фонду внаслідок збройної агресії Російської Федерації“ при районних адміністраціях утворено відповідні комісії щодо встановлення фактів заподіяння шкоди та збитків, завданих лісовому фонду; територіям та об'єктам природно-заповідного фонду, внаслідок збройної агресії рф.

Комісією з встановлення фактів і масштабів заподіяння шкоди та збитків, заподіяних на землях лісогосподарського призначення, захисним насадженням лінійного типу, лісовим розсадникам, лісовим культурам та мисливським угіддям на території Черкаського району Черкаської області (далі – Комісія) внаслідок збройної агресії рф проти України проведено обстеження земельних ділянок лісового фонду загальною площею 1,0 га, що розташовані в адміністративних

межах Руськополянської сільської ТГ. Під час обстеження земельних ділянок виявлено пошкодження 292 дерев.

Комісією по встановленню фактів заподіяння шкоди та збитків, завданих лісовому фонду внаслідок збройної агресії російської федерації на території Уманського району проведено обстеження земельних

ділянок лісового фонду загальною площею 3,0 га на території Паланської сільської ТГ. Під час обстеження земельних ділянок виявлено пошкодження 145 дерев.

Акти обстеження надіслано Центрально-західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства для здійснення подальших заходів щодо розрахунку розмірів шкоди та збитків, заподіяних лісовому фонду.

На розгляд комісії по встановленню фактів заподіяння шкоди та збитків, завданих територіям та об'єктам природно-заповідного фонду, внаслідок збройної агресії російської федерації на території Уманського району надійшло звернення від Паланської сільської ТГ щодо обстеження території парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення „Синицький парк“.

За результатами огляду території складено акт обстеження об'єкта природно-заповідного фонду парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення „Синицький парк“ по встановленню фактів заподіяння шкоди та збитків, завданих природно-заповідному фонду внаслідок збройної агресії рф, який надіслано Державній екологічній інспекції Центрального округу для здійснення подальших заходів у межах повноважень.

На виконання наказу Міндовкілля від 04.04.2022 № 167 „Про затвердження Методики визначення розміру шкоди, завданої землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану“ Державною екологічною інспекцією Центрального округу проведено розрахунок збитків та шкоди, що завдані земельним ресурсам на території Черкаської області, внаслідок збройної агресії рф на суму 145,4 млрд грн.

Регулювання використання природних ресурсів

З метою забезпечення нормування та регулювання у сфері охорони довкілля протягом 2023 року видано 220 дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та 18 висновків з оцінки впливу на довкілля.

Проведення господарської діяльності суб'єктам господарювання області за наявності документів дозвільного характеру сприяло збільшенню надходжень екологічних платежів до бюджетів усіх рівнів.

У 2023 році надходження екологічних платежів до спеціального фонду місцевих бюджетів області становлять 56,9 млн грн, що на 166,6 % перевищує планові показники (34,1 млн грн).

ОСВІТА

Дошкільна освіта

Усього функціонує 562 заклади різних типів та форм власності, з них: 383 – заклади дошкільної освіти (далі – ЗДО), в т. ч. 6 приватних, та 179 – дошкільні структурні підрозділи закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), виховується 27 948 дітей.

97 % дітей 3–6 (7) років відвідують ЗДО, різними формами дошкільної освіти охоплено 98 %.

Уведення воєнного стану вплинуло на режим роботи ЗДО. Завдяки спільним зусиллям вдалося створити безпечні умови, обладнати укриття і наразі 368 ЗДО (100 %) працюють: в очному режимі – 333 (90,5 % від загальної кількості); за змішаною формою – 21 (5,7 %); за дистанційною – 14 (3,8 %).

У 156 населених пунктах 43 ТГ області, де проживає незначна кількість дітей дошкільного віку, відсутні ЗДО. Найбільше в Тальнівській (113), Христинівській (23), Жашківській (21), Чигиринській (21) міських, Чернобаївській (35), Бабанській (33) селищних, Мошнівській (31), Селищенській (30), Степанецькій (28), Водяницька (21) сільських ТГ.

Враховуючи важливість здобуття дошкільної освіти забезпечено підвезення 618 вихованців у заклади інших населених пунктів.

Наближення якісної загальної середньої освіти

Функціонує 456 ЗЗСО (в т. ч. 9 приватних шкіл) з учнівським контингентом 116 102 учнів. Виїхали за кордон у воєнний час 7 626 учнів. Охоплено навчанням 5 417 учнів із числа ВПО.

Функціонує 40 опорних шкіл та 56 філій (у 2023 році створено 5 опорних шкіл у Жашківській міській ТГ – 2, Драбівській селищній ТГ – 1, Чернобаївській селищній ТГ – 1, Новодмитрівській сільській ТГ – 1).

У зв'язку з малою кількістю учнів, протягом 2023 року ліквідовано 17 ЗЗСО (у Білозірській, Мокрокалігірській, Паланській,

Іваньківській сільських, Городищенській, Жашківській, Кам'янській, Монастирищенській, Тальнівській, Христинівській, Чигиринській міських та Чорнобаївській селищній ТГ).

Призупинено освітній процес у 9 ЗЗСО (у Балаклеївській, Іркліївській сільських, Драбівській, Чорнобаївській селищних ТГ, Жашківській, Тальнівській, Шполянській міських ТГ). Реорганізовано 24 школи.

Забезпечення права дітей
з особливими освітніми потребами на освіту

На кінець 2023 року 98,4 % шкіл працює в очному і змішаному режимі. Порівняно з початком навчального року, цей показник збільшився на 2,6 %.

Проведено роботу щодо розвитку інклюзивної освіти для дітей із особливими освітніми потребами (далі – ООП). У 332 закладах освіти (223 ЗЗСО та 109 ЗДО) функціонувало 746 класів та 210 дошкільних груп

з інклюзивним навчанням. Охоплено 1 427 дітей з ООП (1 001 дитина – учні шкіл та 426 – вихованці дитячих садків). До їх числа входять 49 дітей із сімей ВПО. У 2023 році додатково інклюзивним навчанням охоплено 235 дітей, з яких 171 школяр і 64 вихованці дошкільних закладів. Крім цього, на базі трьох черкаських ЗЗСО функціонувало 9 спеціальних (інтегрованих) класів для 107 дітей з ООП. Для забезпечення належного освітнього процесу дітей з ООП у закладах освіти додатково введено

149 посад асистента вчителя та вихователя (загалом 687 посад асистента учителя та 167 посад асистента вихователя).

Для більш комфортного та ефективного навчання дітей з ООП у ЗЗСО та ЗДО створено 210 ресурсних кімнат та 13 медіатек (у 2022 році відкрито 35 ресурсних кімнат).

Функціонує 25 інклюзивно-ресурсних центрів та обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти при КНЗ „Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради“, діяльність яких забезпечує 138 фахівців, які проводять комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини; надають психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги; забезпечують системний і кваліфікований супровід дитини з ООП.

Для дітей з ООП функціонує 11 закладів спеціальної освіти – 7 спеціальних шкіл та 4 навчально-реабілітаційні центри, в яких у 2023 році отримували освітні та корекційні послуги 1 308 дітей (2022 рік – 1 350 дітей). Із них: 14 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, яким забезпечено повне державне утримання, 331 дитина з інвалідністю та 50 дітей ВПО.

Забезпечено неповними ставками асистента вчителя інклюзивні класи ЗЗСО в Будищенській, Ліпльавській сільських ТГ, Тальніській, Смілянській, Канівській та Христинівській міській ТГ.

Безпека учасників освітнього процесу

Закладам освіти рекомендовано для укриття учасників освітнього процесу 37 захисних споруд цивільного захисту (36 протирадіаційних укриттів й 1 сховище) та 789 найпростіших укриттів. Крім того, заклади освіти використовують 248 споруд інших суб'єктів господарювання.

Загалом укриття розраховані на близько 180 тис. учасників освітнього процесу.

У 2023 році за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел фінансування (загалом на суму понад 67 млн грн) у закладах освіти виконано поточний ремонт 577 та капітальний ремонт 38 укриттів.

Одночасно змонтовано 12 швидкоспоруджувальних захисних споруд (в т. ч. 9 – у ЗЗСО та 3 – у ЗДО). На облаштування зазначених укриттів використано понад 40 млн грн, в т. ч. з місцевого бюджету – понад

33 млн грн та інших джерел фінансування – понад 7 млн грн.

Для забезпечення додатковими заходами безпеки „тривожною кнопкою“ облаштовано 737 об'єктів закладів освіти області (53 %), відеонагляд установлено на 244 об'єктах (18 %), облаштовано огорожу 1 091 будівлі (83 %), забезпечено фізичну охорону 1 330 об'єктів закладів освіти (95,9 %).

Відповідно до Плану основних заходів цивільного захисту населення на базі закладів освіти Черкащини створено та функціонує 99 класів безпеки.

З метою виявлення негативних ризиків у дитячому середовищі, а також вжиття заходів для їх усунення на території Черкаської області запроваджено проєкт „Спеціаліст з безпеки в освітньому середовищі“, який діє у 5 ТГ (Білозірська, Бобрицька, Мліївська, Шевченківська та Ладжинська сільські ТГ), про що підписано відповідні меморандуми. Одночасно в 2 ТГ (Піщанська сільська та Канівська міська) триває підготовчий процес запровадження проєкту, підібрано кандидатів на вказану посаду.

У 2024 році планується виконати поточний ремонт 137, капітальний ремонт 35 та будівництво 8 укриттів (потреба 22). На базі закладів освіти планується створити і відкрити 70 класів безпеки.

Розвиток у дітей творчих здібностей,
підвищення мотивації до навчання та наукової діяльності

Для роботи з обдарованою молоддю діє Черкаське територіальне відділення Малої академії наук. Функціонує 99 ЗЗСО, де 9 362 учнів охоплено поглибленим вивченням предметів. У 261 ЗЗСО здійснюється профільне навчання для 12 554 учнів.

В області реалізуються 4 обласні програми, зокрема щодо впровадження в навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій „Сто відсотків“ на період до 2029 року (далі – Програма „Сто відсотків“), програма підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти

на період до 2029 року, „Інноваційні школи Черкащини на період до 2029 року“, програма розвитку дошкільної освіти на період до 2027 року.

На виконання завдань Програми „Сто відсотків“ в ЗЗСО за рахунок різних джерел фінансування встановлено 23 519 одиниць сучасної комп'ютерної техніки, в т. ч. 784 навчальні комп'ютерні комплекси. Для якісної організації освітнього процесу використовується

1 278 інтерактивні дошки та 2 079 проекторів. За період дії Програми „Сто відсотків“ придбано 46 лінгафонних кабінетів, 6 кабінетів Захисту України, 12 кабінетів інформатики (всього 64 кабінети).

Протягом 2023 року за кошти місцевих бюджетів та спонсорські кошти придбано 629 сучасних комп'ютерів.

Усі 456 ЗЗСО підключені 100 % до мережі Інтернет.

Створено власні сайти в 456 (100 %) ЗЗСО, які активно використовуються, в т. ч. під час дистанційного навчання.

73 % шкіл мають Інтернет в укриттях, 71 % укриттів мають Wi-Fi доступ.

У 2023 році завдяки домовленостям Міністерства освіти і науки України (далі – МОН України) з компанією World Vision International педагогічні працівники та учні отримали 136 ноутбуків.

З метою підключення укриттів ЗЗСО до Інтернету завдяки співпраці Міністерства цифрової трансформації України з компаніями Nokia та Cisco ЗЗСО області отримали 208 Wi-Fi роутерів для швидкісного доступу до Інтернету в укриттях та 33 вебкамери в кабінети.

У рамках реалізації програми підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2029 року поповнюється матеріально-технічна база для викладання предметів природничо-математичних дисциплін.

Протягом 2023 році сучасним обладнанням для проведення лабораторних і практичних робіт дооснащено 9 кабінетів фізики, 8 – географії, 5 – біології, 12 – математики, 11 – хімії.

Черкаська область є першою в Україні, що має цілу мережу шкіл, які проводять навчання за програмою „LEGO Education“, починаючи з 2016 року (47 шкіл), широко використовуючи в освітньому процесі конструктори та робото-технічні системи.

У щорічному регіональному турнірі FIRST LEGO League взяли участь

команди Черкаської, Миколаївської, Полтавської, Київської областей.

У 2023 році в області функціонує приблизно 100 учнівських команд з робототехніки. 2023 року в регіональному фестивалі з робототехніки „Роботи допомагають Україні!“ взяли участь 31 команда із 29 закладів освіти області.

У 2023 році в рамках дії програми Інноваційні школи Черкащини на період до 2029 року за рахунок місцевого бюджету та спонсорських коштів у 3 інноваційних школах замінено 15 віконних та 7 дверних блоків,

в 1 – проведено ремонт внутрішньої системи опалення, в 1 – комплекс робіт з протипожежного захисту, у 1 – ремонт їдальні та харчоблоку із заміною необхідних меблів. Крім того, придбано 18 комп'ютерів,

1 телевізор, 3 генератори, 3 обігрівачі.

Щодо соціального захисту учасників освітнього процесу

У закладах освіти обліковується 280 шкільних автобусів. За час дії воєнного стану в ЗЗСО вилучено 40 автобусів на постійній основі та 23 одиниць – тимчасово.

Протягом 2023 року придбано 41 шкільний автобус. Зокрема, за рахунок субвенції з державного бюджету на умовах співфінансування (70 % – кошти з державного бюджету, 30 % – кошти місцевих бюджетів) придбано 18 шкільних автобусів, в т. ч. 5 одиниць для учнів з ООП.

За кошти місцевих бюджетів придбано 19 шкільних автобусів,

в т. ч. 1 одиниця для учнів з ООП. Також область отримала за

рахунок міжнародної співпраці 4 автобуси як гуманітарну допомогу від Французької Республіки.

У зв'язку з реорганізацією мережі шкіл, створенням опорних шкіл, заміною зношеного автотранспорту, потреба в шкільних автобусах на

2024 рік становить 57 одиниць, в т. ч. 1 одиниця – для підвезення учнів з ООП.

Соціальний захист педагогічних працівників

У Зкладах освіти області працює 21 011 педагогічних та науково-педагогічних працівників.

У 61 ТГ педагогічні працівники повністю забезпечені житлом.

Дотримано вимоги щодо забезпечення безкоштовного підвезення 1 278 педагогічних працівників закладів освіти до місця роботи та у зворотному напрямку, 302 – компенсовано витрати на під'їзд. У заклади освіти області працевлаштовано 304 особи ВПО, які переїхали з областей, де ведуться активні бойові дії (167 – педагогічні працівники та 137– інші). Разом з тим, 130 педагогічних працівників ЗЗСО області змушені були виїхати за кордон, з них 38 – продовжують перебувати за кордоном.

На території області перебували на квартирному обліку та потребували поліпшення житлових умов 54 педагогічні працівники (у таких ТГ: Жашківській (2 особи), Золотоніській (1), Канівській (7), Смілянській (3), Черкаській (41) міських ТГ. Потребують підвезення педагогічні працівники в 27 ТГ.

Позашкільна освіта

У 2023 році в області функціонував 41 заклад позашкільної освіти та 12 дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Мережа закладів позашкільної освіти області становила 1 942 гуртки, які відвідували 29 567 дітей та учнівської молоді, зокрема 1 202 дитини з числа ВПО (25,9 % від загальної кількості школярів області).

Крім цього, функціонували 2 450 шкільних гуртків, якими охоплено 36,3 тис. школярів, що становить 31,2 % від загальної кількості школярів області. Загалом усіма формами позашкільної освіти охоплено 90,6 тис. школярів (78 % від їх загальної кількості).

Професійна освіта

У 2023 році закладами професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О) підготовлено 3 149 кваліфікованих робітників, з яких 95,7 % працевлаштовано, 0,4 % випускників призвані на військову службу, 1,1 % – продовжили навчання в закладах вищої та фахової передвищої освіти.

Освітній процес за очною формою здійснюють 13 ЗП(ПТ)О, інші 4 – працюють у змішаному форматі.

ЗП(ПТ)О розширюють комплекс освітніх послуг дорослому населенню, сприяючи адаптації кваліфікації робочої сили до сучасних реалій. Так, в 2023 році за замовленням регіональних центрів зайнятості здобули нові робітничі професії 109 осіб з числа зареєстрованих безробітних та 653 особи з числа працюючого населення. Крім того, 484 працюючих робітників підвищили свою кваліфікацію.

7 державних ЗП(ПТ)О та 3 підприємства (установи, організації) інших форм власності, що здійснюють діяльність у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, та включені МОН України до переліку ЗП(ПТ)О, які можуть надавати послуги щодо навчання за ваучерами за 20 робітничими професіями.

3 закладами, підприємствами, організаціями вжито заходів щодо отримання нових ліцензій на провадження освітньої діяльності в сфері професійної(професійно-технічної) освіти за 5 актуальними на ринку праці професіями.

ЗП(ПТ)О області створюють необхідні умови для отримання професійної освіти дітьми з особливими потребами. Так, у 2023 році робітничі професії „Оператор швацького устаткування; швачка“, „Штукатур; маляр“, „Штукатур; лицювальник-плиточник“, „Плодоовочівник; квітникар“ в окремо сформованих групах здобув 61 учень з порушеннями психофізичного розвитку. Усього навчалось 114 осіб.

У 2023-2024 навчальному році в ЗП(ПТ)О робітничу кваліфікацію здобувають 12 ветеранів війни та 256 дітей ветеранів війни.

Вища та фахова передвища освіта

Управління освіти і науки обласної адміністрації співпрацює

з 28 закладами освіти, серед яких 21 заклад фахової передвищої освіти (далі – ЗФПО) та 7 закладів вищої освіти (далі – ЗВО). У числі ЗФПО – 21 коледж, у числі ЗВО – 5 університетів, 1 інститут та 1 академія.

Освітній процес за змішаною формою здійснюють 2 ЗВО та 9 ЗФПО, інші – працюють аудиторно.

Загалом у регіоні вищу та фахову передвищу освіту за

93 спеціальностями в 2023 році здобувало понад 40 тис. студентів.

Фінансування 1 ЗВО та 9 ЗФПО здійснюється з обласного бюджету. Регіональне замовлення на підготовку фахівців виконано на 99 %. Прийнято на навчання 1 310 осіб.

Забезпечено освітню підтримку ветеранів війни та членів їх сімей.

У 2023-2024 навчальному році в закладах вищої освіти навчаються 730 здобувачів освіти – ветеранів війни та 1 043 їх дітей.

ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ

Станом на 31.12.2023 в області обліковується 2 160 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, з них – 2 035 (94,2 %) виховуються в сім'ях опікунів, піклувальників, прийомних сім'ях (далі – ПС), дитячих будинках сімейного типу (далі – ДБСТ).

У 2023 році право на сімейне виховання реалізувало 357 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування: усиновлено – 46 (на 21 більше, порівняно з 2022 роком), влаштовано під опіку, піклування – 190, передано на виховання у ПС, ДБСТ – 99 (на 12 більше, ніж у 2022 році), повернуто в біологічну родину – 22.

В області функціонує 121 ПС (з них 15 створено в 2023 році) та 53 ДБСТ (з них 5 новостворені).

У зв'язку з бойовими діями із законними представниками в область приїхало 186 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, а саме: 10 ДБСТ (67 дітей), 3 ПС (3 дітей), 69 опікунів, піклувальників (111 дітей), 3 родини патронатних вихователів (5 дітей).

У 2023 області діяла обласна програма забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх

числа, на 2021-2023 роки (рішення обласної ради від 04.06.2021 № 7-11/VIII).

У ході її виконання в 2023 році органами опіки та піклування призначено

24 опікуни над житлом дітей з метою його збереження, надано 568 дозволів на вчинення правочинів щодо нерухомого майна дітей, забезпечено взяття дітей після досягнення ними 16-річного віку на квартирний та соціально-квартирний облік.

Також в 2023 році прийнято обласну програму забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа на 2024-2026 роки (рішення обласної ради від 17.11.2023

№ 21-22/VIII), метою якої є захист житлових прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, збереження житла, яке належить дітям на праві власності або користування, надання їм соціального житла, придбання (надання) житла для постійного проживання, або виплата грошової компенсації для придбання житла за рахунок місцевих та держаного бюджетів.

Завдяки співпраці з Фондацією Олени Зеленської до Дня захисту дітей 57 ДБСТ, з них 10 ВПО, отримали благодійну допомогу від Фондації (меблі, дрібна та велика побутова техніка, посуд, постільна білизна, ковдри, будівельні матеріали тощо).

У червні 2023 року 38 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, із 6 ДБСТ (ВПО) разом зі своїми батьками-вихователями відпочили та оздоровилися в дитячому таборі „Артек-Буковель“ у Карпатах.

Черкащина долучилася до проєкту Фондації „Адреса дитинства“ – будівництво житла для ДБСТ із прифронтових регіонів.

Під постійною увагою перебувають діти, які опинилися у складних життєвих обставинах. Службами у справах дітей обліковуються

585 дітей, з них 526 – проживають у сім'ї, де батьки ухиляються від виконання батьківських обов'язків, 51 дитина, яка зазнала насильства

у сім'ї, 8 дітей, які потрапили у конфлікт із законом.

У КЗ „Черкаський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей Черкаської обласної ради“ та „Обласний міжрегіональний центр соціально-психологічної реабілітації дітей

у м. Умані Черкаської обласної ради“ у 2023 році отримали різноманітну допомогу 249 дітей. За рахунок обласного бюджету облаштовано спортивні майданчики для вихованців закладів, у Черкаському центрі відремонтовано кімнату для релаксації дітей, розпочато будівництво укриття.

Для дітей, які потрапляють у складні життєві обставини в області здійснюється послуга патронату. Нараховується 31 патронатна родина, з них: 2 створено в 2023 році, послугами яких скористалися 314 дітей.

По кількості патронатних родин область займає II місце в Україні.

Актуальним є питання надання окремого статусу дитині, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів. Станом на 31.12.2023 окремий статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів надано 1 429 дітям, з них 1 284 – в 2023 році. Причина – психологічне насильство.

На запрошення Австрійського Благодійного Фонду „Mountain Seed Foundation“ 15 родин загиблих військових (19 дітей та 15 матерів)

з 30.07.2023 по 05.08.2023 відпочивали в літньому гірському таборі в австрійських Альпах.

На запрошення неприбуткової організації NGO „Together ministry“ за підтримки неприбуткової організації „ГО Рух реформації“ та обласної адміністрації 13 дітей, батько яких загинув у російсько-українській війні,

у вересні відпочивали та отримували психологічну реабілітацію в штаті Джорджія, місто Атланта (США).

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Мережа закладів охорони здоров'я

Станом на 01.01.2024 в області функціонує 248 закладів охорони здоров'я (далі – ЗОЗ) та їх відокремлених структурних підрозділів, що на 4,2 % менше, ніж в 2022 році, та здійснюють діяльність

243 фельдшерсько-акушерські/фельдшерські пункти (далі – ФАП/ФП), що на 25 % менше, ніж в 2022 році.

Зареєстровано 36 центрів первинної медико-санітарної допомоги (далі – ЦПМСД) (2022 рік – 36), до складу яких ввійшли 147 лікарських амбулаторій (далі – ЛА) та 227 ФАПів/ФП (2022 – 158 ЛА та 317 ФАПів/ФП). Крім того, діють 3 ЛА ТГ як окремі юридичні особи, до яких входять 16 ФАПів/ФП (2022 – 3 ЛА ТГ та 7 ФАПів/ФП).

Частина підрозділів середньої ланки реорганізована в медичні пункти тимчасового базування: станом на 01.01.2024 – 247 (2022 рік – 161).

Із загальної кількості закладів – 101 (2022 рік – 100) є юридичною особою. Кількість госпітальних закладів становить – 41 ЗОЗ (2022 рік – 41).

Чисельність ліжок ЗОЗ на 31.12.2023 становить 8 477 або 73,3 на 10 тис. населення (2022 рік – 8 111 або 70,1 на 10 тис. населення).

Надання медичної допомоги
закладами охорони здоров'я області

Протягом 2023 року до комунальних ЗОЗ здійснено 6,2 млн відвідувань, що на 4 % більше, ніж в 2022 році.

Найбільша кількість звернень (3,5 млн, або 52 % від загальної кількості) до лікарів ЗОЗ спеціалізованої та іншої медичної допомоги.

До лікарів первинної ланки здійснено 2,7 млн звернень.

Серед усіх пацієнтів, що звернулися за медичною допомогою в ЗОЗ усіх рівнів у 2023 році – 84 тис. 660 є ВПО.

Надання екстреної медичної допомоги
населенню області та на деокупованих територіях

За 2023 рік бригадами екстреної (швидкої) медичної допомоги КНП „Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Черкаської обласної ради“ виконано 181 тис. виїздів за викликами, що на 8 тис. виїздів (або на 4,7 %) більше, порівняно з 2022 роком.

Працівниками КНП „Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Черкаської обласної ради“ забезпечувалося надання медичної допомоги на деокупованих територіях Херсонської області до 01.03.2023.

У 2023 році за рахунок централізованих закупівель МОЗ України обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф отримав 14 спеціалізованих санітарних автомобілів

екстреної (швидкої) медичної допомоги типу С на загальну суму 29,5 млн грн.

Крім того, в якості гуманітарної допомоги отримано ще 3 автомобілі швидкої медичної допомоги на загальну суму 4,8 млн грн (марки Toyota).

У 2023 році придбали спеціалізований автомобіль на суму

2,5 млн грн за рахунок коштів від медичного обслуговування населення за договорами з Національною службою здоров'я України (далі – НЗСУ) згідно з програмою медичних гарантій.

Спроможна мережа

В області сформовано спроможну мережу ЗОЗ Черкаського госпітального округу, у складі спроможної мережі визначені:

надкластерні ЗОЗ – 7;

кластерні ЗОЗ – 6;

загальні ЗОЗ – 14.

Створення Мобільних медичних бригад

Завдяки співпраці з Канадійським товариством Червоного Хреста у Черкаській області працюють 6 Мобільних медичних бригад (на базі ЦПМСД: Монастирищенського, Звенигородського, Смілянського, Чигиринського, Канівського, Драбівського), які здійснюють обстеження та надання медичної допомоги мешканцям найбільш віддалених населених пунктів та прихистків для ВПО.

Потягом 2023 року сімейні лікарі і медичні сестри мобільних бригад допомогли 24 099 пацієнтам у найбільш віддалених селах та прихистках для ВПО.

Зокрема, допомогу від медиків отримали ВПО – 3 655 людей, особи з інвалідністю – 2 395 осіб та маломобільні люди, до яких медичні бригади приїхали з медичною допомогою і оглядом додому – 4 018 осіб.

За 2022-2023 роки мобільними медичними бригадами проведено вакцинацію від Ковід-19, правця, дифтерії, поліомієліту 2 167 особам.

Надання медичної допомоги
постраждалим від збройної агресії РФ

У зв'язку із введенням військового стану та з масованою агресією російської федерації, ЗОЗ Черкащини працюють в посиленому режимі, але в них створені всі умови для надання якісної медичної допомоги. Так, за період з 24.02.2022 по 31.12.2023 у стаціонарних закладах охорони здоров'я проліковано понад 11 тис. постраждалих внаслідок воєнних дій.

Безумовно індикатором прогресу медицини області є продовження надання медичної допомоги методом трансплантації.

У 2023 році 3 ЗОЗ області входили до пілотного проєкту
МОЗ України з трансплантації:

КНП „Клінічний центр онкології, гематології, трансплантології та паліативної допомоги Черкаської обласної ради“;

КНП „Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради“;

КНП „Черкаський обласний кардіологічний центр Черкаської обласної ради“.

За період участі закладів охорони здоров'я області в пілотному проєкті МОЗ України з трансплантації черкаськими фахівцями проведено:

- 172 трансплантацій стовбурових клітин, зокрема в 2023 році – проведено 60 трансплантацій стовбурових клітин;
- 26 трансплантацій нирок, з них в 2023 році – здійснено 5 трансплантацій.

За період дії пілотного проєкту МОЗ України в області трансплантовано трьом пацієнтам серця.

В області діє обласна програма з органної трансплантації, яку оновлено та доповнено в 2023 році, а саме: „Розвиток медичної допомоги методом трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів в Черкаській області“ на 2023-2025 роки“ (рішення обласної ради від 17.11.2023 № 21-20/VIII).

Реабілітація

У 2023 році в області 9 ЗОЗ надавали медичні послуги за напрямом: „Реабілітаційна допомога дорослим та дітям у амбулаторних умовах“ та 6 ЗОЗ – за напрямом: „Реабілітаційна допомога дорослим та дітям у стаціонарних умовах“.

Протягом 2023 року надана стаціонарна реабілітаційна допомога понад 4 тис. пацієнтам, амбулаторна реабілітаційна допомога –

понад

5 тис. пацієнтам.

Психологічна реабілітація

В області проводиться робота щодо забезпечення надання закладами охорони здоров'я області психіатричної допомоги та психологічної підтримки.

4 ЗОЗ надавали медичні послуги за напрямом: „Психіатрична допомога дорослим та дітям у стаціонарних умовах“ та

3 ЗОЗ – за напрямом: „Психіатрична допомога дорослим та дітям, яка надається мобільними мультидисциплінарними командами“.

Навчання медичних працівників області щодо ведення поширених психічних розладів із використанням керівництва mhGAP

ЗОЗ області активно проваджують ініціативу Олени Зеленської щодо всеукраїнської програми ментального здоров'я „Ти як?“.

З метою загальної доступності мешканців області до психіатричної та психологічної допомоги фахівці всіх закладів охорони здоров'я пройшли курс навчання із ведення поширених психічних розладів із використанням керівництва mhGAP. За підсумком, Черкаська область посіла лідерську позицію по кількості залучених у навчання фахівців.

У 2023 році навчання пройшли 9 792 медичні працівники: 2 946 лікарів, 6 846 – фахівців з середньою медичною освітою.

Наразі стала доступною друга частина вищевказаного курсу, метою якого є поглиблення знань медичних працівників щодо проявів, оцінювання і лікування поширених психічних та неврологічних розладів. Вже на сьогодні 1 041 лікар та 2 420 фахівців з середньою

медичною освітою пройшли другий рівень навчання і отримали відповідні сертифікати.

Видатки обласного бюджету в 2023 році

У 2023 році на забезпечення ЗОЗ обласного підпорядкування спрямовано 531,0 млн грн, в т. ч. на проведення поточних видатків – 336,3 млн грн та капітальних видатків – 194,9 млн грн.

Поточні видатки спрямовано на забезпечення видатків на оплату праці на суму 153,9 млн грн, придбання медикаментів та виробів медичного призначення – 8,3 млн грн, забезпечення харчування – 14,5 млн грн, оплати комунальних послуг та спожитих енергоносіїв – 135 млн грн та проведення інших поточних видатків – 24,6 млн грн.

Капітальні видатки спрямовано на придбання обладнання, в т. ч. медичного, 118,3 млн грн та проведення робіт з капітального ремонту та реконструкції закладів – 69,0 млн грн.

Фінансова підтримка з бюджету надавалась і медичним закладам, які працюють за Програмою медичних гарантій.

Пріоритетно, КНП „Черкаський обласний клінічний госпіталь ветеранів війни Черкаської обласної ради“ додатково спрямовано на проведення поточних видатків 29,9 млн грн, в т. ч. на оплату праці – 14,4 млн грн, придбання медикаментів та виробів медичного призначення – 3,8 млн грн, забезпечення харчування – 4,3 млн грн, оплати комунальних послуг та спожитих енергоносіїв – 4,9 млн грн та проведення інших поточних видатків – 2,5 млн грн. Крім того, передбачено 7,9 млн грн на проведення капітальних видатків.

За рахунок виділених коштів КНП „Черкаська обласна психіатрична лікарня Черкаської обласної ради“ забезпечено безперебійне

функціонування закладу (33,1 млн грн), зокрема виплату заробітної плати до законодавчо встановленого рівня – 3,5 млн грн, придбання медикаментів та виробів медичного призначення – 0,8 млн грн, забезпечення харчування – 0,8 млн грн, оплати комунальних послуг та спожитих енергоносіїв – 14,9 млн грн та проведення інших поточних видатків – 3,6 млн грн, придбання медичного обладнання – 4,6 млн грн, проведення капітального ремонту – 4,9 млн грн.

У 2023 році на забезпечення ВПО з обласного бюджету на 3 ЗОЗ, де їх було розміщено, спрямовано 3,6 млн грн, в т. ч. на забезпечення харчування – 3,1 млн грн, медикаментами, витратними матеріалами тощо – 0,5 млн грн. Загалом в закладах перебувало 302 особи з числа ВПО (59,5 тис. ліжко-днів). Станом на 01.01.2024 перебуває 113 осіб.

Оновлення матеріально-технічної бази
обласних ЗОЗ у 2023 році

У 2023 році придбано медичне обладнання на загальну суму
118,3 млн грн.

Оновлено матеріально-технічну базу оснащення КНП „Черкаський обласний кардіологічний центр Черкаської обласної ради“ на загальну суму 62,8 млн грн, КНП „Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради“ – 22 млн грн, КНП „Черкаська обласна дитяча лікарня Черкаської обласної ради“ – 17,7 млн грн, КНП „Черкаський обласний клінічний госпіталь ветеранів війни Черкаської обласної ради“ – 7,1 млн грн, КНП „Черкаська обласна психіатрична лікарня Черкаської обласної ради“ – 4,6 млн грн.

На проведення ремонтних робіт використано кошти КНП „Клінічний центр онкології, гематології, трансплантології та паліативної допомоги Черкаської обласної ради“ на загальну суму 36,2 млн грн, КНП „Черкаський обласний психоневрологічний диспансер Черкаської обласної ради“ – 10,6 млн грн (перша черга робіт), КНП „Черкаський обласний протитуберкульозний диспансер Черкаської обласної ради“ – 4,8 млн грн, КНП „Черкаська обласна дитяча лікарня Черкаської обласної ради“ – 1,5 млн грн, КНП „Черкаський обласний клінічний госпіталь ветеранів війни Черкаської обласної ради“ – 0,6 млн грн (встановлення рентгенообладнання), КНП „Черкаська обласна психіатрична лікарня Черкаської обласної ради“ – 4,9 млн грн.

За рахунок цільової субвенції з державного бюджету на реалізацію проєктів і заходів за рахунок залишку коштів спеціального фонду державного бюджету, що утворилися станом на 01.01.2023, джерелом формування яких були кредити (позики) від Європейського інвестиційного банку на умовах співфінансування з обласним бюджетом буде реалізовано проєкт „Реконструкція будівлі корпус № 1 з підвалом (літ. А-2, ПД) під центр паліативної допомоги за адресою: м.Черкаси, вул.Мечникова, 25“, загальна вартість якого становить 25,6 млн грн (перехідний на 2024 рік).

Продовжується капітальний ремонт приміщень з проведенням заходів з енергозбереження КНП „Черкаський обласний психоневрологічний диспансер Черкаської обласної ради“, на який у 2023 році спрямовано 10,6 млн грн за рахунок коштів обласного бюджету (перехідний на 2024 рік).

У 2023 році забезпечено встановлення вікон, заміну дверей та проведення інших заходів КНП „Черкаський обласний протитуберкульозний диспансер Черкаської обласної ради“ на загальну суму 4,8 млн грн. У 2024 році заплановано провести капітальний ремонт підвального приміщення будівлі закладу для облаштування найпростішого укриття з заміною інженерних мереж, на що з обласного бюджету спрямовано 9 млн грн.

За рахунок коштів обласного бюджету та ТГ оновлено матеріально-технічну базу КНП „Черкаський обласний клінічний госпіталь ветеранів війни Черкаської обласної ради“, зокрема придбано та встановлено рентгенівське обладнання та інше медичне обладнання на суму 7,8 млн грн.

У 2023 році для забезпечення першочергових заходів спрямовано 9,5 млн грн на КНП „Черкаська обласна психіатрична лікарня Черкаської обласної ради“, зокрема на придбання обладнання 4,6 млн грн та проведення ремонтних робіт – 4,9 млн грн.

За рахунок бюджетних коштів КНП „Черкаський обласний кардіологічний центр Черкаської обласної ради“ придбано медичне обладнання на загальну суму 62,8 млн грн, зокрема придбано рентгенівську ангіографічну стаціонарну цифрову інтервенційну систему вартістю 37,8 млн грн. У 2024 році планується забезпечити утеплення фасадів кардіологічного центру Черкаської обласної ради по вул. Мечникова, 25 в м. Черкаси та виготовлення проєктно-кошторисної документації на нове будівництво сховища на 380 осіб цивільного захисту закладу. Загальна вартість робіт з утеплення фасадів наразі становить 9,5 млн грн.

З метою стабільного функціонування проведено підготовку ЗОЗ області до роботи в осінньо-зимовий період 2022-2023 років.

Проведено ремонти покрівель, систем тепло-, водопостачання, котелень, утеплення фасадів, заміна віконних та дверних блоків тощо. На ці заходи використали 54,4 млн грн. коштів місцевих бюджетів.

Медичні установи забезпечено резервними джерелами живлення з автоматичним увімкненням резерву та необхідним запасом палива для безперебійної роботи.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

В області функціонує 35 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, у яких культивується 52 видів спорту, з них 27 з олімпійських видів спорту, (загальна кількість вихованців – 10 503, з них віком до 18 років – 10 261).

У дитячо-юнацьких спортивних школах Черкаської області відкрито 157 відділень за видами спорту, з них 116 – за олімпійськими, 34 відділення – за неолімпійськими видами та 7 – за видами спорту для осіб з інвалідністю.

У 2023 році профінансовано 317 заходів з олімпійських та неолімпійських видів спорту, зокрема, забезпечено участь збірних команд області в 27 чемпіонатах та Кубках України, проведено 71 чемпіонат та Кубок області та 39 навчально-тренувальних зборів з підготовки до участі у всеукраїнських змаганнях.

Відповідно до рішення обласної ради від 26.06.2012 № 16-10/VI „Про заснування обласної стипендії перспективним та провідним

спортсменам області“ (зі змінами) присуджено і проведено виплату в 2023 році

20 щомісячних стипендій для перспективних спортсменів області розміром одна мінімальна заробітна плата, а також 10 щомісячних стипендій для провідних спортсменів області розміром 2 мінімальні заробітні плати.

У 2023 році присвоєно спортивні звання „Майстер спорту України“

60 спортсменам області, „Майстер спорту України міжнародного класу“ – 4 спортсменам, „Заслужений майстер спорту України“ – 6 спортсменам, „Заслужений тренер України“ – 2 тренерам.

У 2023 році присвоєно 81 кваліфікаційну категорію тренерам (тренерам-викладачам): вища кваліфікаційна категорія тренера (тренера-викладача) – 13 особам; перша – 17 особам; друга – 51 особі.

У 2023 році Управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту обласної адміністрації присвоєно 766 спортивних розрядів спортсменам області, зокрема „Кандидат у майстри спорту України“ 352 спортсменам області та „Перший спортивний розряд“ 414 спортсменам області відповідно до норм та вимог Єдиної спортивної класифікації України.

У 2023 році Черкаська область стала ареною для проведення змагань всеукраїнського рівня з видів спорту, зокрема з кінного спорту, стрільби з лука, фехтування, велосипедного спорту, греко-римської боротьби, таеквон-до І.Т.Ф., морських багатоборств, триатлону, фунакоші шотокан карате, водно-моторного спорту, судномодельного спорту тощо.

Черкащина вперше за всі роки незалежності України приймала чемпіонат України з вітрильного спорту. Восстаннє у м. Черкаси чемпіонат України з вітрильного спорту проходив 1963 року.

Утвердження української національної та громадянської ідентичності

В області діє обласна цільова програма національно-патріотичного виховання в Черкаській області на 2021-2025 роки, затверджена рішенням обласної ради від 19.02.2021 № 5-19/VIII (зі змінами).

У 2023 році з обласного бюджету використано 515,3 тис. грн та проведено 178 заходів, до яких залучено 25 245 учасників, зокрема варто відзначити – фестиваль спрямований на патріотичне виховання молоді „Холодний Яр – фестиваль нескореної нації“ (4 100 учасників), акція з нагоди відзначення Дня захисників і захисниць України „Запали новий вогонь!“ (150 учасників), фестиваль, спрямований на патріотичне виховання молоді та популяризацію краю Тараса Шевченка „Ше.fest“ (2 000 учасників), туристичне змагання імені Василя Чучупаки (64 особи), вишкіл для юнацьких організацій національно-патріотичного спрямування „Козацький фарватер – 2023“ (64 особи).

Реалізація молодіжної політики

У 2023 році проведено 334 заходи, якими охоплено 34 405 осіб.

З обласного бюджету використано 133,7 тис. грн.

Серед проведених заходів варто відзначити: молодіжний фестиваль-конкурс „Весняний вітер-2023“ (1 229 учасників), регіональний форум молодіжних лідерів „Державотворець“ (35 учасників), молодіжний фестиваль з сучасної хореографії

„Танцюючий листопад“ (739 осіб), форум молодіжних лідерів „Youthwins“ (30 осіб).

10 молодим людям присуджено обласну премію для молоді за особливі заслуги в розбудові молодіжної політики в області на загальну суму 55,5 тис. грн.

Підготовлено 15 молодіжних працівників.

Черкаським регіональним управлінням Державної спеціалізованої фінансової установи „Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву“ видано 5 кредитів для забезпечення молоді житлом на загальну суму 3,7 млн грн.

Реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, сімейна політика

В області діють обласна соціальна програма запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року, затверджена рішенням обласної ради від 04.06.2021 № 7-12/VII, обласна цільова соціальна програма підтримки сім'ї до 2024 року, затверджена рішенням сесії обласної ради від 12.06.2020 № 37-15/VII.

З обласного бюджету на проведення заходів використано 37,5 тис. грн.

У 2023 рік до структур, що здійснюють заходи щодо попередження насильства в сім'ї, надійшло 10 881 звернення про випадки насильства

в сім'ї, з них: 8 000 – від жінок, 2 399 – від чоловіків, 482 – від дітей, 19 – від осіб з інвалідністю. 11 осіб направлено на програму для кривдників,

з них пройшло 3 особи. Винесено 17 обмежувальних приписів. Кількість термінових заборонних приписів становить 2 965. Кількість осіб, які перебувають на обліку з приводу вчинення насильства в сім'ї –

3 098 осіб, зокрема, 403 жінки, 2 690 чоловіків, 5 дітей. До Банку даних сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах (з приводу домашнього насильства) внесено 397 сімей. 51 дитина перебуває на обліку служб у справах дітей з приводу насильства чи жорстокого поводження з ними. Протягом 2023 року 64 сімей охоплено соціальним супроводом, 919 осіб, які охоплені соціальними послугами (з приводу вчинення домашнього насильства), 177 сімей направлено до центру соціально-психологічної допомоги. Здійснено 1 710 заходів з питань запобігання та протидії домашньому насильству.

У 2023 році проведено 500 заходів щодо профілактики домашнього насильства та насильства за ознакою статі, в яких взяли участь

6 614 учасників та 322 заходи щодо профілактики жорстокого поводження з дітьми – 3 301 учасник. У рамках обласної акції „16 днів проти насильства“ з 25.11.2023 по 10.12.2023 у м. Черкаси, м. Шпола, м. Ватутіне, м. Звенигородка, м. Корсунь-Шевченківський, с. Червона Слобода розміщено 6 інформаційних бордів з мотиваційними закликами боротися з насильством, не терпіти, насильство – це не норма.

Проведено 2 заходи для вихованців КЗ „Черкаський навчально-реабілітаційний центр Черкаської обласної ради“ в м. Чигирин, зокрема, захід з нагоди Міжнародного дня захисту дітей та обласна акція „Чудо творить Миколай“.

У 2023 році забезпечено передачу 1 500 посвідчень батьків та дітей з багатодітних сімей на районні адміністрації, ТГ.

Реалізація державної політики
у сфері протидії торгівлі людьми

В області діють обласна цільова соціальна програма протидії торгівлі людьми на період до 2025 року (рішення обласної ради від 17.11.2023 № 21-24/VIII), розпорядження обласної адміністрації від 20.05.2021 № 277 „Про затвердження плану заходів щодо реалізації

в області Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 „Жінки, мир, безпека“ на період до 2025 року“.

Функціонують установи, служби, що надають допомогу, послуги постраждалим від торгівлі людьми – КЗ „Черкаський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей Черкаської обласної ради“,

КЗ „Обласний міжрегіональний центр соціально-психологічної реабілітації дітей у м. Умані Черкаської обласної ради“, КЗ „Обласний центр соціально-психологічної допомоги Черкаської обласної ради“), Центр Благодійної організації „СТО ВІДСОТКІВ ЖИТТЯ ЧЕРКАСИ“,

6 центрів соціальних служб (м. Звенигородка, м. Ватутіне, м. Сміла, м. Чигирин, м. Канів, м. Черкаси).

З обласного бюджету на проведення заходів використано 20,0 тис. грн.

У рамках обласної акції „16 днів проти насильства“ з 25.11.2023 по 10.12.2023 у м. Черкаси, м. Сміла, м. Корсунь-Шевченківський розміщено 5 бордів з мотиваційними закликами протидіяти торгівлі

людьми та інформацією куди звертатися, якщо сталася зазначена ситуація.

З 19.09.2023 по 21.09.2023 в Черкаській області проведено тренінг „Забезпечення комплексного реагування з метою захисту осіб, постраждалих від торгівлі людьми, експлуатації та насильства на території Черкаської області“. Участь у заході взяло приблизно 20 представників суб'єктів взаємодії.

18.10.2023 до Європейського Дня боротьби з торгівлею людьми Благодійною організацією „СТО ВІДСОТКІВ ЖИТТЯ ЧЕРКАСИ“ організовано всесвітню акцію WalkForFreedom.

Центрами надання соціальних послуг/соціальних служб області розповсюджено 835 примірників соціальної друкованої продукції з питань профілактики торгівлі людьми (573 буклети, 127 плакатів, 135 листівок).

До програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників включено 1 спецкурс з питань запобігання та профілактики торгівлі людьми.

Проводилися інформаційні кампанії, заходи до відзначення Всесвітнього дня протидії торгівлі людьми, Європейського Дня боротьби з торгівлею людьми, Міжнародного дня боротьби за скасування рабства в рамках всеукраїнської акції „16 днів проти насильства“.

Оздоровлення та відпочинок дітей

Рішенням обласної ради від 18.08.2023 № 20-11/VIII затверджено обласну програму з оздоровлення та відпочинку дітей на 2023-2027 роки.

Послугами оздоровлення та відпочинку охоплено 19 728 дітей віком від 7–18 років, що становить 14,34 % від загальної чисельності дітей шкільного віку області згідно даних державної статистичної звітності (137 570 дітей). Крім того, послугами оздоровлення та відпочинку влітку 2023 року було охоплено 5 830 дітей пільгових категорій шкільного віку.

Протягом червня – серпня 2023 року діяв 201 дитячий заклад оздоровлення та відпочинку (1 заклад оздоровлення санаторного типу, 200 закладів відпочинку з денним перебуванням).

КУЛЬТУРА ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Реалізацію державної політики у сфері культури в Черкаській області забезпечує цілісна мережа закладів та установ (679 клубних закладів, 641 бібліотека; 42 школи естетичного виховання, 189 музеїв

(64 державних, 125 на громадських засадах), з них 2 обласного підпорядкування: КЗ „Черкаський обласний краєзнавчий музей“ Черкаської обласної ради та КУ „Обласний художній музей“ Черкаської обласної ради; 2 вищі мистецькі навчальні заклади: Комунальний заклад фахової передвищої освіти „Черкаський музичний фаховий коледж ім. С.С. Гулака-Артемівського Черкаської обласної ради“ та Комунальний заклад фахової передвищої освіти „Уманський обласний музичний фаховий коледж ім. П.Д. Демуцького Черкаської обласної ради“.

Професійне театральне мистецтво представлене КЗ „Черкаський обласний академічний український музично-драматичний театр ім. Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради“, КЗ „Черкаський академічний театр ляльок Черкаської обласної ради“.

Професійна концертна діяльність здійснюється КЗ „Черкаська обласна філармонія Черкаської обласної ради“, КЗ „Об'єднання художніх колективів“ Черкаської обласної ради. Кіновідеомережа області нараховує 8 об'єктів кінопоказу.

На державному обліку в області перебуває 9 079 пам'яток культурної спадщини, з них: 7 169 пам'яток археології, 1 552 пам'яток історії, 184 архітектури, 1 науки і техніки, 171 монументального мистецтва. Статус національних із зазначеної кількості мають

93 пам'ятки, інші – мають категорію пам'яток місцевого значення. Найвизначніші пам'ятки об'єднані у 8 заповідників: це 7 історико-культурних заповідників та 1 історико-архітектурний заповідник.

На території Черкаської області зареєстровано 1 443 релігійні організації різних конфесій, з них: 921 православна, 17 католицьких, 327 протестантських, 6 мусульманських, 3 буддистські, 26 іудейських та 143 інші.

У області діє 5 обласних програм: Програма підтримки діяльності осередків національних творчих спілок Черкаської області на 2022-2026 роки (рішення обласної ради від 10.09.2021 № 8-21/VIII); Програма поповнення бібліотечних фондів у Черкаській області на 2024-2030 роки (рішення обласної ради від 18.08.2023 № 20-12/VIII); розвитку громадянського суспільства на 2022-2026 роки; розвитку інформаційного простору Черкаської області на 2024 – 2029 роки (рішення обласної ради від 17.11.2023 № 21-26/VIII); комплексна програма розвитку та функціонування української мови

в усіх сферах суспільного життя Черкаської області на 2021-2025 роки (рішення обласної ради від 04.06.2021 № 7-13/VIII (зі змінами).

У 2023 році діяла обласна Програма поповнення бібліотечних фондів у Черкаській області на 2018-2023 роки (рішення обласної ради від 22.11.2018 № 26-23/VII).

З метою забезпечення бібліотек бібліотечними комунальними закладами придбано 1 384 примірників книг на загальну суму 300,0 тис. грн.

У 2023 році в рамках зазначеної програми КЗ „Обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка“ Черкаської обласної ради придбано 554 примірників книг на суму 150 тис. грн (художня

література – 333 примірники; суспільно-політична – 130; мовознавство – 38; мистецтво – 31; галузева – 22).

У межах програми фонд КЗ „Обласна бібліотека для дітей“ Черкаської обласної ради в 2023 році поповнився на 549 примірників книг (220 назв) на загальну суму 75,0 тис. грн (твори сучасних українських авторів – 280; твори сучасних зарубіжних письменників – 126; науково-популярні твори пізнавального змісту – 143).

Фонд КЗ „Обласна бібліотека для юнацтва імені Василя Симоненка“ Черкаської обласної ради в 2023 році поповнився на 281 примірник книг (141 назва) на загальну суму 75,0 тис. грн (художня література – 168; науково-популярна література для молоді – 113).

З метою організації охорони об'єктів культурної спадщини в 2023 році укладено 9 охоронних договорів на пам'ятки місцевого

значення, розроблено 27 облікових документацій на об'єкти культурної спадщини області.

Протягом 2023 року видано 12 приписів з вимогою щодо припинення незаконних будівельних робіт на об'єктах культурної спадщини області

(в т. ч. у межах охоронної зони пам'ятки „Могила цадика Нахмана в м. Умань“).

Реставраційні роботи на пам'ятках у 2023 році не розпочато у зв'язку з введенням воєнного стану на території України.

У 2023 році з метою декомунізації та дерусифікації, увічнення пам'яті захисників України та видатних діячів перейменовано 701 об'єкт топоніміки, з них 29 названі на честь видатних творців, дослідників

і популяризаторів української мови.

АРХІВНА СПРАВА,
ПИТАННЯ ЩОДО ЗБЕРЕЖЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ
НАЦІОНАЛЬНИХ АРХІВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

У області прийнято обласну цільову програму забезпечення збереженості документів регіональної частини Національного архівного фонду на 2024-2027 роки (рішення обласної ради від 26.05.2023

№ 19-14/VIII).

Попри досягнуті вагомні позитивні результати, завдання державної та попередньої обласної цільової програми розвитку архівної справи на 2011-2020 роки (рішення обласної ради від 29.04.2011 № 5-5/VI

(зі змінами) виконано не в повному обсязі, матеріально-технічна

база держархіву області не відповідає сучасним стандартам і потребам.

Вирішення вищезазначених проблем передбачено обласною цільовою програмою забезпечення збереженості документів регіональної частини Національного архівного фонду на 2024-2027 роки.

Реалізація обласної цільової програми забезпечення збереженості документів регіональної частини Національного архівного фонду здійснюватиметься за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

Кошти на виконання заходів програми на 2024-2027 роки в 2023 році не виділялися.